

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXV. letnik.

V Ljubljani, marec 1908.

III. zvezek.

Prva postna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.¹⁾

I. K smrti obsojeni Jezus nese svoj križ na Kalvarijo.

Vzeli so pa Jezusa in ga peljali venkaj.
Jan. 16, 19.

Slavnoznani pridigar (P. Leonardo a Porto Mauritio) je v svetem postnem času svojim poslušalcem, želeč jih pripraviti do prav globokega spoznanja hudobije greha in do temeljitega poboljšanja, z živimi besedami slikal Kristusovo trpljenje. Z le njemu lastno zgovornostjo jim razkazuje Jezusov naporni dušni boj v vrtu Gezemani, prav sočutno opisuje njegovo zaničljivo obsojenje v Jeruzalemu, naposled pa, kakor da bi se bal, da njegova prisrčna beseda ne bi dosegla zaželjenega uspeha, obrne se poln skrbi in resnobe do okoli stoječih z odločnim vprašanjem rekoč: „Ako pa to vse ne premore, omehčati najtrdovratnejša srca, kaj potem še pač preostaja? Povejte, kaj bi bilo še v stanu, pridobiti vaša neobčutiljiva srca za Jezusa? Edino sredstvo, ki bi moglo izvabiti potoke solz iz vaših oči, utegnilo bi biti to, da bi se vam postavilo pred oči omilovanja vredno, obledelo Telo križanega Jezusa.“ Za temi resnimi besedami jih v duhu pelje na goro Kalvarijo in pretresljivo jim opisuje poslednje trenutke trpljenja in smrti Gospodove.

Tudi mi predragi! smo se do sedaj skozi dva posta mudili v premišljevanju Jezusovega trpljenja. Občudovali smo njegovo

¹⁾ Tretji — samostojni — del postnih pridig kot nadaljevanje v „Duhovnem Pastirju“ l. 1906. (str. 122 in sl.) priobčenih govorov: Jezusovo trpljenje na Oljiski gori in v „Duhovnem Pastirju“ l. 1907. (str. 77 in sl.) priobčenih govorov: Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

globoko udanost v voljo božjo na Oljiski gori, učili se od njega prave krotkosti in ponižnosti med zaničevanjem pred jeruzalemskimi sodišči. Kreпки zgledi nedolžnega Jagnjeta božjega gotovo niso ostali brez globokih utisov, gotovo se je vzbudilo že davno prisrčno sočutje do milega Zveličarja v vaših srcih, in to sočutje je porajalo že najlepše čednosti v marsikaterem spokornem srcu. Ne bilo bi mi torej pravzaprav treba sedaj v tretjem delu svojih postnih govorov prizivati trdovratnih src mojih poslušalcev, ter jim po zgledu Leonardovem pred oči staviti sočutje vzbujajoče Telo Kristusa na križu, da pa vendar končamo pričeto delo, da sklenemo krvavi venec, ki smo ga pričeli plesti okoli Jezusovega trpečega Srca, hočemo lepo dišečemu šopku postnih premišljevanj dodati še planinsko rožo s Kalvarije ter si v letošnjem postu

1. ogledati Jezusovo strmo pot na goro Kalvarijo;
2. premišljevati njegovo mučno križanje;
3. se spominjati nekaterih dogodkov, ki so se vršili med tem, ko je visel Jezus na križu;
4. in 5. poslušati njegove poslednje nauke;
6. krepčati svoje verno srce ob čudežih, ki so se godili po Jezusovi smrti in
7. žalovati ob Jezusovem pogrebu.

Nastopi torej, o Jezus najnedolžnejši! nastopi svojo zadnjo pot na goro Kalvarijo, da tam najdeš svojo smrt, h koji te je obsodila hudobija in krivičnost človeška, in kojoj ti je odločila najostrejša pravičnost nebeškega Očeta. V smrti najdeš vsaj konec svojemu trpljenju. Mi pa predragi! hočemo spremljati Jezusa na tem najbridkejšem potu, da se učimo spoznati, da brez trpljenja ni nebes, ni zveličavnega upanja.

Komaj je krivični Pilat izrekel smrtno sodbo nad Jezusom, že so ga zgrabili brezsrčni beriči s svojimi krvavimi rokami, ter ga vlekli v sodno hišo. V svoji grozovitosti še niso bili zadovoljni le s tem, da so ga razmesarili s tisučerimi udarci, da so z ostrim trnjem razorali njegovo glavo, z ostudnimi pljunki oskrunili njegov obraz, ter da so z vpitjem in pretenjem izsilili njegovo obsodbo, k vsemu temu je moralo priti še grdo zasramovanje. *Et illuserunt ei*, in so ga zasramovali. Če je vsako poedino trpljenje Kristusovo že bilo samoobsebi mučno in neznosno, ga je zasramovanje le še pomnoževalo. Kolikor žlaht-

nejši in nedolžnejši je namreč človek, toliko bolj ga boli in peče osramotenje in zaničevanje; najhuje pa isto dene, če je človek že itak nesrečen.

Dasi je bilo pa zasramovanje Judov za Jezusa silno grenko, ker mu je povzročevalo dušne bolečine, ki so občutnejše, nego telesne, se vendar vse te bolečine ne dajo primerjati onim, koje mu povzročujejo kristjani, ki trdovratno živijo v svojih hudobijah, k starim grehom dolagajo nove, ter iz ponovljenih grehov kujejo močno grešno navado, ki se jih oklene, kakor železna veriga. Taki po besedah sv. Pavla „spet križajo sami sebi Sina božjega in zasramujejo“ (Hebr. 6, 6.), ker v nespokornosti trdovratni molče potrjujejo njegovo smrt na križu in zasramujejo njegov nauk, z nogami teptajo njegove zapovedi, s posmehom zametujejo njegove obljube in predrzno zaničujejo zažugane kazni. Toda gorje takim zaničevalcem božjih zapovedi in zasramovalcem trpljenja Kristusovega, ker prav njim — zlasti če so že večkrat obljubili poboljšanje in opetovalno zadobili milostno odpuščenje — prav njim (grešnikom iz navade) velja prestrašna grozitev apostolova, ki piše: „Kateri so enkrat bili razsvetljeni, tudi okusili nebeški dar, in se udeležili sv. Duha, . . . in so odstopili, takim je nemogoče, da bi se spet ponovili k spreobrnjenju.“ (Hebr. 6, 4. 5. 6.)

In slekli so mu škrlat, poroča nadalje sv. Marko. Kako iznajdljivi so bili pač Judje v načinu Jezusovega zasramovanja. Poprej so ga žalili s tem, da so zaničljivo poklekali pred njega, ga zbadljivo pozdravljali rekoč: Pozdravljen bodi kralj Judov! pa so v njega pljuvali, ter s trstom butali po njegovi od trnja razbodeni, kronani glavi. Še večje pa je bilo zasramovanje, ko so škrlatni plašč z njega potegnili, ter do nagega slekli njegovo deviško Telo. To mu je povzročilo nepopisne bolečine, ker je škrlat bil k njegovemu krvavemu Telesu že prisušen in so tako z njim trgali tudi od bičanja razbito kožo in meso od Telesa, iz katerega se je iznova vlila sveta Kri. Najbridkejše bolečine pa je med tem občutilo njegovo premilo Srce, ko so pohotne in razuzdane oči nesramnih biričev in hlapcev zrle v njegovo razboleno Telo.

Pa kaj, da to osramotenje božjega Zveličarja takrat ni bilo končano, da ga mora prenašati še danes. Kolikokrat mi prestopimo pot poštenja in spodobnosti, čistosti in sramežljivosti, tolikokrat zasramujemo Jezusa ranjeno Telo.

In koliko je te pregrehe med nami. Spomnim le na preobilne nečedne razvade med osebami ženskega spola, ki v svoji obleki ne poznajo nobene dostojnosti, na one brezvestne starše, ki v pričo otrok in družine nič ne štedijo s pregrešnim govorjenjem, s pohujšljivimi šalami in nespodobnimi dejanji, na one nenravne slikarje in umetnike, ki razuzdanemu svetu na ljubo delajo take slike in umotvore, da se jih boji pogledati sramežljivo oko. Vsi ti so podobni nesramnim Judom, ki slačijo Kristusa, ter ga slečenega zasramujejo. Zato jih pa zadeva v polni meri grožnja Jezusova: *Gorje človeku zavoljo pohujšanja!*

Dosedaj opisano zasramovanje Jezusovo imelo je le namen izpolniti one trenutke, ki so bili potrebni za pripravo h križanju, naj bi tako Jezus tudi le en trenutek ne imel počitka. Sedaj pa je bilo vse pripravljeno, da se more izvršiti smrtna obsodba. Zato so Jezusa oblekli spet z njegovimi oblačili in *ga peljali venkaj*. (Mark. 15, 20.) Razlagalci svetega pisma trdijo, da so Jezusa zato oblekli v njegovo oblačilo, naj bi ga množica na potu k morišču tem ložje spoznala, in ne bi kje mesto njega zaničevala katerega soobsojenih razbojnikov. Sicer pa je Kristusa značila že njegova trnjeva krona, ko jo je nosil na svojem težavnem potu v pomnoženje svojega trpljenja.

Oglejmo si sedaj tužno procesijo krvoločnih spremljevalcev Kristusovih. Ves Jeruzalem je pokoncu, ko se razve ura, ob kateri ga imajo peljati na Kalvarijo. Pred njim in za njim so nastavljene cele vrste vojakov, ki ga držijo zvezanega z vrvmi, ob straneh korakajo škodoželjni farizeji in pismarji; za njimi biriči in Pilatova straža, mestni postopači in izvržek ljudi v velikih trumah. Kdor le more od doma, se pridruži sprevodu. Ta nese žreblje, s kojimi bo pribit na križ, drugi kladivo, tretji sveder, četrti žolč in jesih, peti gobo, Longinus nese sulico, s katero bo prebodel njegovo stran. Vsi so veseli, vsi gledajo Kristusa kot zmagovalci, ter ga zasramujejo še na zadnji poti. Kristus pa koraka krotko med njimi ponavljajoč pritožbo Jeremija preroka: „Jaz pa sem v posmeh celi dan, vsi me zasmehujejo.“ (Jer. 20, 7.)

To je hudobnemu prirojena navada, da se veseli na dneve srečobljiznega, da čuti neko zadoščenje, neko tolažbo, ako more pripraviti drugega ob čast in dobro ime, ob službo ali premoženje. „Oni se vesele, kadar storijo kaj hudega in se radujejo nad najhujšimi rečmi, a njih pota so hudobna in nepoštena njihovih stopinje.“ (Preg. 2, 14–21.) Za pobožnim Jobom se

je pač marsikdo že baval z upravičenim vprašanjem: zakaj neki Bog pusti hudobne živeti med pravičnimi, zakaj jim celo pošilja srečo in blagostanje, ter pripušča, da obhajajo svoje zmagoslavje nad pravičnimi. Odgovorov na to vprašanje imamo mnogo na razpolago. Bog ohranjuje hudobne, da jim nudi čas poboljšanja, pravičnim pa priložnost vaditi se v najzaslužnejših čednostih krotkosti in potrpežljivosti, ter tako obogateti za nebesa. Bog pripušča hudobnežem zmage čez pravične, da jim že tukaj poplača morebitna dobra dela, ki so jih v svojem življenju vendarle storili. Sicer jih pa ne smemo zavidati za njih kratko veselje in navidezno zmagoslavje, ker isto nima obstanka; kajti: „V dan pogubljenja bo prihranjen hudobni in pripeljan k dnevu srda.“ (Job. 21, 39.)

In so ga peljali venkaj, da bi ga križali. (Mark. 15, 20.) Dvojna želja Judovskega maščevanja je v teh besedah. Predvsem mu v svojem neugaslivem srdcu ne privoščijo druge smrti, nego križanje, ki je bilo odločeno za največje hudodelnike. Razen tega pa ga peljejo vun iz mesta, na visoko goro, češ, ker ni vreden, da bi z njegovo krvjo bilo omadeževano njim tako sveto mesto. V svoji zagrizenosti pač niso slutili, da s tem le ustrezajo želji Jezusovi, ki je ravno s tem, da je bil križan zunaj mesta, očevidnejše pokazal, da se je daroval za ves človeški rod in ne le za Jude, za katere se je nekdanj daroval v templju.

Pojdimo tudi mi za Kristusom! „Exeamus ad eum improperium eius portantes,“ (Hebr. 13, 13.) ter z Jezusom radovoljno objemimo sveti križ, ki nam je ravno po njem postal častitljiv. Kakor vrtnar, ki požlahtni drevo, iz malovredne lesnike napravi žlahtno jablano, kojoj vsakdo rad goji in se veseli nje-nega sadu, tako je požlahtnil Kristus drevo svetega križa, poprej malopridno znamenje hudodelnikov, a sedaj ljubljeno pribežališče kristjanov. In odkar je umrl Kristus zunaj mestnega hrupa na visoki, svobodni Kalvariji, so verni kristjani kot najprimernejša mesta pobožne molitve najraje iskali visoke gore, kamor so z največjim trudom in z nedosegljivo vstrajnostjo pozidali tisočero belih cerkvic, ki nas vse živo spominjajo na kraj Jezusove smrti — na goro Kalvarijo.

Nad vse pretresljiv moral je gotovo biti oni trenutek, ko je Jezus ugledal svoj križ. Mislili bi si, da se ga bo ustrašil, ko vidi njegovo velikost in iz nje sklepa na njegovo težo. Ustno izročilo trdi, da je merilo navpično bruno križa blizu

5 metrov, povprečno pa 2—3 metre in vsak izmed njih je bil pedenj širok in toliko debel. Tolika teža bi bila v stanu k tlom potlačiti najkrepkejšega moža. Še večja, nego naravna teža, pa je bila teža grehov celega sveta, s kojo je bil obložen Jezusov križ. In vendar se Jezus ne obotavlja po križu stegovati svoje roke, pred njega poklekniti, ga poljubovati, ga objeti kot dolgo in željno pričakovanega prijatelja, ter ga pritisniti na svoje Srce. Saj je vedel, da je križ zastava našega odrešenja, znamenje zmage čez pekel, ključ nebeški, ki mu ni bil usiljen od Judov, temveč naložen od nebeškega Očeta v odrešenje človeštva.

Da bi pač tudi mi po Jezusovem zgledu voljno sprejemali in potrpežljivo nosili križe, koje nam pošilja dobrotljiva roka božja. A vse drugače se obnašamo, naj se nam prikaže le najmanjša težava. Koliko izgovorov iščemo, kolikerim pomočnikom se priporočamo, kolike načine izmišljujemo, da bi zvrnili svoj križ na druge rame. Če ga pa odvrniti ne moremo in nas križ le nekoliko tlači, pa tarnamo in tožimo, da napolnujemo vso okolico s svojim zdihovanjem. Delamo se nedolžne, druge pa dolžimo, da le svoje rame križu izpodmaknemo in ne pomislimo, da so nam vsi križi naloženi od tistega dobrega Očeta, ki nas ljubi tudi tedaj, ko nas tepe. Sv. Avguštín pravi: „Nobenega križa imeti, je največji križ.“ In komur Bog nobenega križa ne naloži, ima vzroka dovolj, biti v velikih skrbih za svoje zveličanje. Kadar nam torej dobrotljiva roka božja ponudi kak križ, ponudimo mu voljno svoje rame, ter molimo z Davidom rekoč: „Dobro je za nas, da si nas ponižal“ in s sv. Andrejem pozdravimo križ rekoč: „O dober, o sladki križ! katerega smo dolgo želeli, skrbno ljubili, željno pričakovali, pripeljaj nas k njemu, ki je za nas umrl na križu.“

In kadar so ga peljali, so prejeli nekega Simona Cirenčana, ki je šel s polja, in so mu naložili križ nesti za Jezusa (Luk. 23, 26.) Kristus je v začetku sam nesel svoj križ, ko je pa vsled preobilne izgube krvi, vsled hudih udarcev, vsled bedenja in posta jel omahovati, so mu privzeli Judje pomočnika, pa ne iz usmiljenja, temveč iz hudobije, v strahu, da ne bi jim umrl med potjo, ter se tako ognil križanju in drugim mukam, ki so ga še čakale. Simon se izprva brani križa, nekaj zato, ker mu posvetni opravki ne pripuščajajo časa, tudi zato, ker je bilo križ nositi znamenje hudodelstva, ker je pekoče opoldansko solnce podvojilo težo križevega bremena, in ker mu je bil popolnoma

neznan Kristus, kojemu naj pomaga. A njegova trdovratnost se jame kmalu umikati sočutju. Ko vidi Jezusa vsega razbitega in oslabelega, ko opazi njegovo izredno potrpežljivost, nenavadno molčečnost, njegov bolesten pogled, začne si misliti, da v človeku, ki se tako vede, ne more biti navaden zločinec, nego nedolžno obsojen in preganjan siromak. Te misli dozorijo v poprej neodločnem srcu Simeonovem veselje do križa, zlasti ko že pot do Kalvarije ni bil več tako dolg.

Čudno se nam dozdeva, da si božji Sin da pomagati, križ nositi, ko je vendar do sedaj med svojim trpljenjem stalno odklanjal vsako človeško pomoč. Sicer pa tudi nikdo ni bil v stanu, sodelovati pri zadostenju za naše grehe, nobeden človek, ne angel, ne preblažena Devica Marija. Zato se je Kristus tvegala človeške pomoči. Le križa ni hotel nositi sam, a ne toliko vsled svoje utrujenosti, kakor le namenjen, podučiti nas, da vsi, ki se hočejo udeležiti zaslužnja njegovega trpljenja, morajo z njim nositi križ. Prevzetnež, posvetnež, lahkoživec se križa brani, o pokori, o zatajevanju nič vedeti noče. A Bog v svoji previdni ljubezni mu usili križ, ki mu odpre oči, da začne spoznavati ničevnost posvetnega veselja in pogubne nasledke mesenih slasti, da postane s časom nehote — enako Simonu Cirenčanu — ljubitelj križa.

Simonu iz Cirene je Jezus obilno poplačal skazano prijaznost. Sveti evangelisti so ovekovečili njegovo ime, in v večnem spominu ostane njegovo dejanje. Kjerkoli se oznanjuje trpljenje Kristusovo, se imenuje tudi ime Simonovo, in kjerkoli se moli sveti križev pot, ima Cirenčan svoj prostor na peti postaji. Sveti križ, kojega je pomagal nositi Kristus, mu je pa tudi pomagal do luči svete vere. Po zanesljivih poročilih je Simon postal kristjan, ter umrl v Jeruzalemu. Tudi njegova družina se je pokristjanila. Njegov sin Rufus, kojega imenuje sv. Pavel v listu do Rimljanov „izvoljenega“, je bil škof v Tortozi, in je umrl kot častitljiv spoznovalec, medtem ko je njegov drugi sin Aleksander dosegel krono mučeništva. Vse tri časti sveta Cerkev kot svetnike in se jih spominja 1. decembra, 12. novembra in 10. marca. Toliko je plačilo svetega križa, kojega s Kristusom nositi, nam bodi vselej največje veselje, najodličnejša čast!

Šla je pa za njim velika množica ljudi in žen, katere so jokale in ga milovale. Jezus pa se je obrnil proti njim in rekel: Hčere jeruzalemske! nikar se ne jokajte nad menoj, ampak jo-

kajte se nad seboj in nad svojimi otroci. (Luk. 23, 27. 28.) Da je Kristusa spremljala nedogledna truma ljudi, temu se ni čuditi, saj po velikih mestih ne primanjkuje radovednih postopačev, ki kmalu spravijo za seboj še drugo druhal. Ti ljudje Jezusa niso spremljali iz usmiljenja ali z objokanimi očmi, temveč iz zaničevanja in škodoželjnosti. Utrujeni in onemogli Zveličar, ki se le z največjim naporom pomika še dalje, vidi okoli sebe le ljudi brez vsega sočutja, le sovražnike, ki se še veselijo nad njegovo nepopisno bedo. Med njimi so le nekatere žene iz Jeruzalema, ki so brzčas slišale njegove nauke in gledale kak čudež Jezusov, zato imajo do njega spoštovanje, sočutje, se ne dajo odvrniti od njega tudi v sredi najhujšega zaničevanja, ga spremljajo na zadnjem potu, ter točijo solze usmiljenja za njega. Njihove solze so neločljive od Jezusove krvi, zato pa slovi njihovo ime zraven imena trpečega Zveličarja, in božji Zveličar, ki ne pusti brez plačila nobenega dobrega dela, je gotovo nad njimi izpolnil svojo obljubo: „Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi.“

Da bi si te srčne Jeruzalemke pač stavile v zgled vseh krščanskih žena današnjih dni, ter se zvesto držale Jezusa toliko zaničevanega. Tudi danes peljajo Jezusa iz marsikaterega mesta in vasi, iz mnogih hiš in družin ter nič nočejo vedeti o njem in o njegovih naukih. Divji krik: „Proč ž njim“ se razlega tudi dandanes po ulicah velikih mest, po zborovanjih „razsvitljenih svobodomiselcev“, napolnjuje cele predale duhamornih brezverskih časnikov, ter se vsiljuje že v priproste kočje do sedaj tako srečnih siromakov. Premnogi moške se dajo zapeljati ali iz strahu, da ne izgubijo svoje službe, ali omamljeni od denarja in pretiranih obljub, da kričijo s Kristusom sovražno druhaljo, ali tega vsaj ne zabranjujejo po svoji moči. Tu je dolžnost žene, ne le, da skrbi za krščanski red v svoji družini, temuč da srčno kaže tudi pred svetom svojo zvestobo do Kristusa s tem, da z vsemi poštenimi pripomočki vzdržuje svojega moža pred zapeljivimi, nevernimi tovariši, pred veri nasprotnimi časniki, pred zlobnimi, skrivnimi družbami, pred glasovanjem za brezverne poslance itd.

Kristus je rekel, naj jeruzalemske žene ne jokajo, ker njihov jok ni imel pravega povoda. Kolikokrat bi bilo pač tudi nam treba zabraniti jok, ker izvira iz nečimurnih vzrokov. Eden se joče iz rahločutnosti, drugi iz občutljivosti, iz sentimentalnosti, iz svojeglavnosti, iz jeze, zavoljo časnih nasledkov greha — vse te solze so brezuspešne, včasih celo pregrešne, ki, mesto da

bi omile naše srce, ga le omadežujejo. Da bodo naše solze Bogu ljube in nam zveličavne, morajo izvirati iz skesanega, potrtega srca, in vsaka solzica mora odsevati prisrčne ljubezni božje. K takim solzam nas opominja Jezus, ko pravi: „Jokajte se nad seboj.“

Končno je božji Zveličar dospel na goro Kalvarijo. Končan je bil križev pot, prestano ono nepopisno trpljenje, s kojim je bila napojena vsaka stopinja Jezusova od Oljske gore do Kalvarije, in sedaj se začne Kristus pripravljati na grozних muk polno križanje. Po mnenju Judov je bila kazen smrti na križu tako zaničljiva, da je bilo okoli morišča križanih vse oskrunjeno in onečasteno. Zato so vse h križevi smrti obsojene peljali ven iz mesta na goro Kalvarijo ali Golgoto. Pri Jezusu se to ni zgodilo brez višjega pomena. Njegov križ naj bi stal na onem mestu, ki je bilo na vse strani globoko napojeno s krvjo največjih hudodelnikov vseh stoletij, da se tako njegova iz križa tekoča sveta rešnja Kri pomeša s krvjo grešnikov, za koje je bila prelita. Od trenutka, ko je Jezus stopil na to mesto, da bi tam umrl na križu, je postala Kalvarija najčastitljiviši in najsvetejši kraj na svetu. Častitljiva je gora Sijonska, na kateri je Bog med bliskom in gromom dal svoje zapovedi; znamenita je gora Tabor, kjer se je Kristus učencem razodel v nebeški slavi; čudovit je hrib Morija, znan po pokorščini Abrahamovi; spomina vredni so kraji, znani vsled rojstva, bivanja, čudežev Jezusovih. A za katoliškega kristjana najpomenljiviši kraj je Kalvarija, odkoder se razliva vir našega odrešenja po vsi zemlji.

Križanje je bilo toliko mučno, da so ta način smrti imenovali celo poganski pisatelji grozoviten in barbarski. Zato je bilo v navadi, da so obsojenim pred križanjem ponudili požirek vina, pomešanega z omamljivimi dišavami, naj bi tako brezzavestni ne čutili povsem bolečin smrti. Tako pijačo so pripravili tudi za Jezusa, le da so ji v svoji satanski zlobnosti primešali še žolča, kakor to omenja sv. Matevž rekoč: „In so mu dali piti vina z žolčem zmešanega.“ (Mat. 27, 34.)

Tako pijačo ponuja svet tudi tebi posvetni kristjan, ko ti pripravlja veselje, ki pa nikdar ni čisto, temuč vselej z žolčem žalostnih nasledkov pomešano. „Njih grozdje je žolč in jagode so silno grenke. Zmajev žolč je njih vino in neozdravljiv gadji strup.“ (Dent. 32, 32. 33.) Kakor nobena roža ni brez trnja, tako nobeno posvetno veselje ni brez grenkosti; na videz se sveti,

kakor čisto vino v prozorni čaši, na dnu pa ostane žalost in grenkost. „*Extrema gaudii luctus occupat*“ (Prov. 14, 13.) — za veseljem pride žalost.

Kristus svojih bolečin ni hotel zmanjševati, temuč je hotel umreti v popolni zavednosti, zato je ponudeno pijačo sicer pokusil, a piti je ni hotel. Utrujen od teže križeve in od težavne, dolge poti na Kalvarijo, oslabiljen vsled izgube tolike krvi je Kristus sicer čutil neznosno žejo, vendar je odklonil ponudeno krepčilo, deloma zato, da ne bi vzbudil v Judih suma, da si hoče v njem iskati utehe in olajšanja v trpljenju, deloma pa da izrazi svojo mržnjo nad sirovim ravnanjem križalcev, ki so mešali vino z žolčem, dobro s hudim, ter tako podučil tudi nas, da tudi naša dobra dela niso dopadljiva Bogu, ako so pomešana s hudim t. j. ako niso opravljena v čast božjo, ako z njimi iščemo le lastno hvalo in dopadenje ljudi. Ako Boga ne ljubimo iz celega srca, tedaj ga sploh ne ljubimo. Kakor malo kvasa vse skvasi, tako betvica sebičnega namena strati vse dobro delo.

Trpeči Zveličar pa je ponudeno pijačo vendarle pokusil, naj bi tudi jezik, s kojim ljudje toliko grešijo, ko ga zlorabijo v kletev, laž, obrekovanje, bogokletstvo, požrešnost, imel svojo primerno trpljenje. Varujmo se torej, zlorabiti svoj jezik v pregrešno govorjenje ali v nezmernost, ker sicer bi vedno z nova z žolčem polnili kelih Jezusovega trpljenja. Okušajmo pa tudi mi radi grenki kelih trpljenja, da postanemo vredni, kdaj v kraljestvu Očeta piti kelih nebeških radosti.

Bila je pa tretja ura. Sveti evangelist ne našteva brez vzroka take podrobnosti in pove celo uro, v kateri so se godile bližnje okolščine križanja, naj bi mi iz tega spoznali, kako silno so hiteli beriči in vojaki, izvršiti smrtno sodbo nad Kristusom. To pa so delali zato, ker so se bali, da se ne bi Pilat še kesal v zadnjem trenutku, ter preklical svoje sodbe; pa tudi zato, da ne bi Kristus, kojega moči so pojemale vedno bolj in bolj, umrl, preden bi ga križali.

Da bi si pač mi prizadevali toliko, ohraniti Kristusovo življenje v naših srcih, kakor so se trudili njegovi sovražniki, ga ukončati. Toda v skrbi za božje reči smo malo odločni in brezskrbni. „*Pro modica praebenda longa via curritur, pro regno coelorum vix pes a terra levatur,*“ za majhen dobiček prehodimo dolga pota, za nebeško kraljestvo pa komaj vzdignemo nogo od zemlje“ piše od sv. Duha razsvetljeni Tomaž Kempčanski.

Koliko ur svojega itak kratkega življenja potratimo za ničevne posvetne opravke, za igranje, za preobilno in lenobno spanje, za pogubno pijančevanje, za plese, gostije in dobre volje, za prazno govorjenje! Kako malo pa za našo dušo! Za vse drugo smo hitro pripravljeni in imamo obilno časa, za večno zveličanje pa nič ne vtegnemo. Da bi se pač večkrat spomnili besed svetega Duha: „Človek pojde v hišo svoje večnosti“ (Eccl. 12, 5.) da ne bi pozabili, da nas vsaka ura bližje večnosti privede, ter da je še zdaj v naših rokah, izbrati si srečno večnost, kojo nam naj milostno dodeli On, pred kojega hočemo sedaj poklekniti rekoč:

O ljubeznivi Jezus! sedaj vidimo vse k tvoji smrti skrbno pripravljeno. Pripravljen je križ, pripravljene so žreblji, kladivo, vrvi, sulica. Nič ne manjka, kar je mogla le izmisliti hudobija tvojih sovražnikov. Da bi pač mi bili vselej za tvojo čast in za življenje v tvoji milosti tako skrbni in pripravi, kakor so bili Judje za tvojo smrt! Toda ne dajmo, da nas v prihodnje še kdo prekosi v skrbi za tvojo čast, o Jezus. Karkoli premore naša pamet, naš jezik, vse naše moči, vse bodi storjeno v povišanje tvoje časti; naše geslo od danes naprej naj slovi: Naše v pokori očiščeno srce naj vselej za Jezusa gori. Amen.

Ivan Rotner.

2. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Iv. Križanič leta 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčil Fr. Stuhec.)

I. Dušno spanje.

In Simeon je rekel Mariji, njegovi Materi: Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, ki mu se bo nasprotovalo: a tvojo lastno dušo bo meč presunil.

Luk. 2, 34. 35.

1. Svet je dolgo čakal svojega Zveličarja. Tekli so dnevi drug za drugim, a dan zveličanja ni hotel napočiti; minil je rod za rod, a Zveličarja se niso dočakali. Izkušnja uči, da nesreča hitro pride; kako počasi pa prihaja dan, in kako dolgo ne bije ura, ki nam ima kaj prijetnega prinesiti.

Prerok Balaam je prerokoval ter rekel: „Videl ga bom, toda ne zdaj, gledal ga bom, a ne kmalu: zvezda izhaja iz Jakopa.“

Num. 24, 17.) Balaam se je veselil, da ga bo videl, toda ni ga gledal; in preden je zvezda izšla in se prikazala, je zaspal, je umrl! — In prerok Izaija govori: „Pognala bo mladika iz Jesetove korenine, in cvetlica bo rastle iz njegovega korena.“ (11, 1.) Res, mladika iz Jesetove korenine je pognala, to je: Marija je rodila Jezusa, in Jezus je rastle in se razvijal kakor cvetlica v Nazaretu (v mestu cvetic); toda Izaija ga ni dočakal in ni videl tega prekrasnega cveta! — Prav govori torej sveto pismo, ki pravi: „Povem vam, veliko prerokov in kraljev je hotelo videti, kar vi vidite, in niso videli, in slišati, kar vi slišate, a niso slišali.“ (Luk. 10, 24.)

2. Tudi pravični Simeon je čakal „veselja Izraelovega“. Sveti Duh mu je razodel, da ne bo videl smrti, dokler ne vidi Kristusa. In res, Simeon še v svoji starosti dočaka Mesija. Naenkrat se odpró vrata tempelja, in prelepa devica stopi vanj in prinese presveto Dete, da ga Bogu daruje. Zdaj sv. Duh razsvetli Simeona, da spozna, da je to dete obljubljeni Mesija, in vzame otroka na svoje naročje. Roke mu trepetajo, po obrazu se mu udirajo solze veselja, glas se mu trese, ko na ves glas hvali Boga, da je dočakal Zveličarja. (Luk. 2.)

3. Srečnejši od nekdanjih rodov smo mi, ki živimo v času Zveličarja. *Zdaj so dnevi zveličanja.* (2. Kor. 6, 2.) Napočil je sveti postni čas — o ta prijetni čas, čas pokore!

Koliko veselje je Marija pripravila Simeonu! On pa je začel prerokovati: „Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, ki mu se bo nasprotovalo: a tvojo lastno dušo bo meč presunil.“ (l. c.) In res, njeno dušo je meč presunil!

Včakali smo še dni življenja in tudi mi hočemo povabiti Marijo, da pride k nam! Rada se nam prikazuje v postnem času in ima tudi Jezusa, Sina božjega, na svojem krilu. Pa kako je žalostna! Ima namreč Sina božjega umorjenega in golega na svojem krilu. Zdaj spoznamo, da je to „žalostna Mati božja“, da je to „Marija sedem žalosti“.

Kdo je pač Jezusa umoril? Marija nič ne odgovori, ker nas noče zatožiti! Jezusa vprašajmo: Kdo te je pač umoril? Dasi je njegova usta smrt zaprla, vendar nam glasno govorijo: Kaj? vi me vprašate: „Kaj so tiste rane sredi tvojih rok? — S temi sem bil ranjen v hiši tistih, ki so me ljubili.“ (Cah. 13, 6.) V tisti hiši, v krščanski, od tistih, ki so krščeni in birmani, ki so se pod mojim banderom vojskovali, so me obrnili proti meni! Kdo ti je vsekale rane? Tisti, ki sem ga pri božji mizi nahranil, ki sem

ga tako močno ljubil, in ki je tudi mene ljubil kot otrok in še kot mladenič; a naenkrat se je preobrnila njegova ljubezen v srd, in z ostrim mečem se me je lotil!

Krščanski mož, ali je še tista ljubezen v tvojem srcu, je - li tvoje srce še hiša, v kateri Jezusa ljubijo, kakor si ga ljubil nekdanj kot deček, ko si kraj matere v cerkev hodil in poleg očeta sveti rožni venec molil? Krščansko dekle, je - li tvoje srce še hiša, v kateri Jezusa ljubijo? nimaš - li tam drugega, malika? Ali še raste - tam tisto dobro seme, ki ga je tvoja mati posejala? ali je mar že - prišel sovražnik, hudič, in nasejal zmes ljulike?

Marija, priznavamo, da smo ti mi napravili toliko žalost, da je meč, s katerim smo Jezusa umorili, tudi tvoje srce presunil!

„O vi vsi, ki mimo greste po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina kakor bolečina moja!“ (Thren. 1, 12.) Ker nas vabiš, Marija, da bi pogledali, premišljevali tvoje bolečine in tvojo žalost, tedaj pa hočemo to storiti. Glej, Marija, v tem postnem času hočemo tvoje žalostno srce premišljevat, v katerem tiči sedmero mečev.

S tem upamo velike milosti doseči; s tem upamo tebi, o ljuba Mati, se prikupiti, da nam pri Jezusu izprosiš odpuščanje naših grehov in srečno poslednjo uro!

I. „Žena, kadar je na porodu, je žalostna, ker je prišla njena ura.“ (Jan. 16, 21.) A Marijino veselje, kdo bi je popisal, ko je prišla njena ura! Že poprej se je radostna vzdignila, ko je slišala veseli glas, da je postala Mati božja, in je šla čez gore k svoji teti Elizabeti, da ji razodene svoje veselje. Tam je zapela veselja: „Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju.“ (Luk. 1, 46.) Ko je Marija božje Dete prvokrat vzela v svoje naročje, in ko ga je v preveliki ljubezni pritiskala na svoje srce — o radost, katere moj jezik pač popisati ne more. Njena prva pot je potem v tempelj, da daruje Jezusa nebeškemu Očetu. Kako bo pač svojega Boga s tem razveselila, saj ga je tako ljubila, saj je imela dar neskončne vrednosti. Zdaj pa povzdigne prerok Simeon svoj glas in pravi: „Glej . . .“ Ta preroška beseda je kakor meč presunila Marijino srce. „Marija je ohranila vse te besede v svojem srcu.“ (Luk. 2, 19.) Ta meč je nosila vse žive dni v svojem srcu.

Kako hudo, kako mučno bi bilo naše življenje, če bi človek naprej vedel, kaj ga vse čaka na svetu. Tako pa

človek ne ve naprej za hudo, in če ga nesreča doleti, jo le enkrat trpi. Mariji pa ljubi Bog ni tako prizanašal, ampak Marija — ker je bita izvoljena za kraljico mučenikov — je morala od začetka vse trpljenje in vso žalost, ki jo je čakala, v svojem srcu nositi. Odkar je Simeon rekel: „Glej, ta je postavljen . . .“ je bilo vedno vse trpljenje, ki ga bi imel Kristus do krvave smrti prestati, pred njenimi očmi; ta meč je vedno tičal globoko v njenem srcu. Zato je Marija sv. Mehtildi razodela, da se je od tiste ure vse njene veselje v žalost izpremenilo.

Sedmero mečev prebada Marijino srce. Kdo je prvega zasadil v njeno presveto srce? Tisti, ki Jezusu nasprotuje jo, ali z drugimi besedami: grešniki. „Neki človek je imel dva sina, in je stopil k prvemu in rekel: Sin, pojdi, delaj danes v mojem vinogradu! On pa je odgovoril in rekel: nočem.“ (Mat. 21, 28, 29.) Tako grešnik nasprotuje Jezusu in pravi: nočem. O kako žalosten je pač dušni stan marsikaterega kristjana! Sv. pismo opisuje ta žalostni stan: „Nič ni zdravega na mojem mesu pred obličjem tvoje jeze. Ker moje krivice so mi čez glavo vzrastle in me tlačijo kakor težko breme. Reven sem in ves potrt, ves dan žalosten hodim. Moje srce je zbegano, moja moč me je zapustila, in luč mojih oči, še ona ni z menoj.“ (Psalm 37, 4. sl.) Med vami je veliko slabih in bolnih in veliko jih spi.“ (I. Kor. 11, 30.) „Ker se je pa ženin mudil, so vse podremale in zaspale.“ (Mat. 25, 5.) Dosti takih duš je, ki so dolgo lepo Bogu služile, deset do tri-deset let, postale so pa dremotne in spe zdaj grešno spanje.

Zvon vesti zvoní — angel te budi kakor Petra v ječi — Jezus sam trka, da bi te obrnil kakor Petra, ki se je hotel smrti odtegniti — Marija te žalostno gleda! Spreobrni se, tako ti vsi govore, to ti pravi tudi moja beseda. O, ko bi moj glas bil močen kakor trobenta, da bi vas zbudil. Poslušaj zdaj ta glas, da te glas trobente sodnjega dneva ne prestraši!

II. Kako je Kristusu svet nasprotoval. Ne da bi mu verjeli, da je Sin božji, še rekli so: „Boga preklinja, smrti je kriv.“ Kraljevega rodu je bil, a so ga zaničevali kot sina preprostih ljudi: „Ali ni to sin tesarja?“ (Mat. 13, 55.) „Mar ni to tesar, sin Marijin?“ (Mark. 6, 3.) Večna modrost je bil, a so ga imeli za neumneža: „Zlodeja ima in nori! kaj ga poslušate?“ (Jan. 10, 20.)

Tako tudi dandanes Kristusu nasprotujejo. Duhovnike imajo za sleparje, ki ljudstvo zapeljujejo; pobožne kristjane pa zasmehujejo, češ, nori so, da hodijo v cerkev, premalo olikani in omikani jim so.

Preljubi kristjani! ne poslušajte jih; to se bo vse drugače zasukalo! O njih, ki imajo zdaj tako polna usta, govori sv. Duh: „Kesali se bodo in sami pri sebi rekli: ti so, katerim smo se nekdanj smejali in katerim smo zabavljali. Mi neumneži smo njih življenje imeli za nespamet. Glejte, kako so zdaj prišteti med otroke božje, in njih delež je med svetniki . . . Tako govore v peklu oni, ki so grešili.“ (Modr. 5, 3, 4, 5, 14.)

III. Ko je kralj David stal na vrhuncu svoje časti, mu je naznanil prerok Natan, da bo umrl njegov sin; kralj si ni mogel najti miru, jokal je in se postil in je na trdih tleh ležal. Marija je pa besedo o smrti Jezusovi celo mirno sprejela in je voljno trpela z Jezusom. Pa kako velika je morala biti njena žalost, ker je imela svojega ljubeznivega sina zmerom pred očmi, ker je vedno zlate nauke iz njegovih ust slišala in njegovo sveto življenje občudovala,

Ko je Abraham izvedel, da bo moral svojega sina Izaka darovati, kdo bo popisal njegovo žalost skoz tri dni, katere je z njim še preživel! O Bog, Marija je pa 33 let tako žalost v svojem srcu nosila. Devica Marija je razodela sv. Brigiti, da ni bilo ne ure v njenem življenju, da bi ta meč ne tičal v njenem srcu; kolikokrat sem svojega sina pogledala, tolikokrat me je zbodel meč, in kolikokrat sem ga povijala in njegove roke in noge videla, vselej se je moja žalost ponovila, ker sem se na to zmislila, kako ga bodo neusmiljeno križali; kolikokrat sem ga dojila, mislila sem na žolč, katerega mu bodo na križu dali; kadar sem ga oblačila, domislila sem se, kako ga bodo slekli in na križ vrgli; takrat so se moje oči napolnile s solzami, in moje srce je žalost razjedala.

Dragi poslušavci! So še kristjani, ki Marijo posnemajo v trpljenju. Marsikateri hišni oče nosi svoj križ in skrb za rodbino cela leta — morebiti do trideset let, in nič ne mrmra, ampak s ponižnim srcem hvali božjo voljo. Tudi so krščanske matere, ki nosijo tako težke križe, da bi človek mislil, da jih morajo podreti; vendar so poleg tega celo tihe, nihče ne ve za njihove težave. In nekateri bolehajo ali na enem delu telesa ali na celem životu, in vendar leto in dan oskrbujejo svoje posle kakor zdravi in obiskujejo službo božjo bolj redno kakor zdravi. O kako lepo pač posnemajo žalostno Mater, in koliko tolažilo je to za njeno ranjeno srce! Kateri pa drugače ravnajo, naj se tudi v tem oziru vzdignejo iz dušnega spanja!

IV. Sv. evangelist Lukež pravi: „Jezus je rasel v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh.“ (Luk. 2, 52.) To

se pravi: Jezus je bil vsak dan večji, starejši, pa čim večji je prihajal, tem rajši so ga ljudje imeli in tem ljubši je bil Bogu. Če pa so že drugi ljudje Jezusa od dne do dne rajši imeli, kako se je šele svoji Materi Mariji prikupil! Toda čimbolj je Marija svojega sina ljubila, tembolj je občutila meč v svojem srcu, ako je premislila, da bo takšnega sina po grozoviti smrti izgubila!

Krščanski otroci, ko bi tudi vi rastle vsak dan ne samo po letih, ampak tudi po modrosti kakor Jezus, kako bi vas bili ljudje veseli, in koliko veselje bi pač naredili ljubi Materi Mariji. Taki otroci so — po besedah sv. pisma — kakor mlade oljke, kot mlada drevesca okoli mize v krščanski hiši, oče jih je vesel, in mati jih z radostjo gleda. Med takimi otroci otrok Jezus živi, z njimi se igra, z njimi moli, in kadar mater izgube, rada stopi Marija na njeno mesto in kakor najboljša mati za nje skrbi. Pridni otroci so otroci božji; sv. Duh je v njihovih srcih doma. To je najlepše bogastvo!

O kolika žalost za Jezusa in za Marijo: čimbolj se pamet razvija, tem hujši otrok prihaja. Gospodje kateheti pravijo, da pridejo otroci v šolo kakor angelčki ljubeznivi, vsako besedo o Bogu kar požirajo in prosijo: povejte nam nekaj novega o ljubem Bogu. A v par letih je prê v vsakem en hudiček — strašno! Torej starši, na delo! O kako bo to potolažilo žalostno Mater božjo; saj je njen sin umrl tudi za vaše otroke!

Krščanski mladeniči, ali tudi vi rastete v milosti pri Bogu in pri ljudeh? Nekateri, čimvečji so, bolj se Boga ogibljejo, bolj se cerkve bojijo, redkeje sv. zakramente prejemajo. Marsikateri oče bi lahko roke na glavo dejal in žaloval kakor nekdanji Jakob, ko je dobil krvavo suknjo svojega sina Jožefa: „Ali je to suknja mojega Jožefa? Zver ga je požrla!“ (I. Moz. 37.) Greh ima njegovega sina v oblasti. O kolika žalost za Marijo, ki ji je Jezus v skrb izročil mladeniča Janeza in — vse mladeniče!

Krščanska dekleta! Ali ste z leti rastle proti nebesom, ali morebiti leta gredo naprej, čednost pa nazaj. Rado se zgodi: čim višje dekleta rastejo, bolj so tudi visoke in napuhnjene. Visoko letajo, pa potem tako nizko vsedejo! O to je žalost za žalostno mater Marijo! Pridna dekleta so Marijine družice, toda ona se druží s tistimi, ki imajo vence kakor ona. O kako je to žalostno, če dekleta nimajo na jeziku več Marijinih pesmi, ampak „med in mleko“ zapeljivosti pod svojim jezikom. (Vis. pes. 4, 11.) Hči

Jeftejeva je obžalovala dva meseca svoje devištvo, neka dekleta pa se potikajo po svetu v grešnosti — potem pa celo svoje življenje objokujejo svoje pregrehe. Druge se pa ne zavejo in rajajo naprej, dokler z zadnjim skokom v pekel ne zarajajo!

Kaj se vam zdi? „Neki človek je imel dva sina in pristopivši k prvemu je rekel: Sin pojdi danes, in delaj v mojem vinogradu. On pa je odgovoril in rekel: Nočem. Pozneje pa se je skesal in je šel. Pristopivši še k drugemu mu je rekel istotako. A le-ta je odgovoril in rekel: Grem, gospodar, in ni šel! Kateri izmed teh dveh je storil voljo očetovo. Rekó mu: prvi. Jezus jim pravi: „Resnično, povem vam, da bodo razvpiti grešniki in nečistnice pred vami šli v nebeško kraljestvo.“ (Mat. 28.—31.)

Preljubi kristjani! Ne dajte se osmešiti po razvpitih grešnikih, ki delajo pokoro, vi bi je pa ne delali. Ne rekajte, „nočem“ ali „grem“, bi pa ne šli. Tako bi Mariji delali žalost, ki ji jo je napovedal Simeon: „Glej, ta je . . .“ Za malo plačo delate toliko v ljudskih vinogradih, delajte torej v svojih za dobro plačo — za večno zveličanje. Kvišku tedaj iz dušnega spanja! Cenimo čas pokore vsi, od cvetočega lica do osivele glave, da pridemo v družbo onih, o katerih Gospod govori: „Povem vam pa, da jih bo mnogo prišlo od vzhoda in zahoda, in bodo počivali z Abrahamom in Izakom in Jakopom v nebeškem kraljestvu.“ (Mat. 8, 11.) Amen.

Druga postna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

II. Kristusovo križanje.

In so ga križali. Mark. 15, 25.

Križaj ga! Križaj ga! Ta glas je donel veliki petek na vse zgodaj po ulicah jeruzalemskega mesta, ta glas je polnil ceste, po kojih se je pomikala nedogledna truma Jezusovih križarjev, in njegov odmev so vračale skalne pečine s strme Kalvarije. Kazalci na jeruzalemskih urah se pomikajo proti poldnevu, ko pride osodepolni sprevod s Kristusom na Kalvarijo, kamor je Jezus med nepopisnimi težavami privlekel svoj križ, ki mu bo v kratkem

smrtna postelja. In kdo bi bil v stanu zadostno popisati prestrašne prizore, ki so se vršili na tem resnobnem mestu Jezusove smrti. Sv. evangelisti nam to kratko poročajo z besedami: *Et crucifixerunt eum* — „in so ga križali“. Tri besede, ki so nezapopadljive, ki povejo več, nego cela obširna zgodovinska knjiga. Sv. cerkveni očetje so pisali o tem trenutku cele globokoumne razprave, od Boga razsvitljeni cerkveni učeniški so si mnogo prizadevali, razlagati te besede, in najslavnejši govorniki so sestavili prekrasne govore, v kojih so izkušali pojasniti te besede, a nobenemu se ni posrečilo, do dna prodreti globokoumni vsebini teh pomenljivih besed. Kar je božji Zveličar tu prestal, se ne dá izraziti z besedo. One besede polne začudenja, s kojimi označi sv. apostol Pavel veselje izvoljenih v nebesih, veljajo povsem o trpljenju Kristusovem, katero je prestal med križanjem na gori Kalvariji: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človeka ni prišlo, kar je pripravil Bog njim, ki ga ljubijo.“

Čeprav pa se ne dajo po vsem svojem globokem obsegu zapopasti pomenljive besede: *Et crucifixerunt eum*, naj bodo vendarle predmet našemu današnjemu premišljevanju, med katerim si hočemo ogledati zanimive okoliščine križanja, sočutno zreti v osebo križanega Zveličarja ter se z zaničevanjem obračati od onih, ki ga križajo.

Ko je Jezus došel na kraj morišča, na goro Kalvarijo, so biriči in vojaki vsi divji nanj planili, raz njega strgali vso oblačilo, ga neusmiljeno vlekli k pripravljenemu križu ter tam pričeli svoje krvavo opravilo. Z neizprosljivo silo ga vržejo na križ, raztegnejo z veliko močjo njegove roke na oba konca povprečnega križevega bruna, nastavijo velik žrebelj na dlan roke in že se dvigne težko kladivo v roki rabeljna, da neusmiljeno prebode nad vse občutljivo dlan one roke, ki je delila le dobrote in blagoslov. Nebeški Oče! boš pač pripustil, da ta nečloveški trinog nemoten opravi svoj strašen posel? Ko je nekdanj Abraham dvignil svojo desnico, da konča nežno življenje svojega edinega sina Izaka, takrat je poslal Bog angela zabraniti nameravani smrtni sunek. „Ne steguj svoje roke nad mladeniča in nič mu žalega ne stori“ (Gen. 22, 12.), mu je dejal. Bo-li sedaj, ko se gre za njegovega edinorojenega Sina, morivcu svojevolsko prepustiti njegovo nečuvano opravilo? Dà, Oče prepušča, ker Sin sam želi. Kladivo v žilavi roki pade, in visoko brizgne kri božjega Jagnjeta

ter pordeči roko in obleko morivca. Nato poklekne rabelj na njegova prsa, raztegne njegovo levico in jo pribije z isto grozovitostjo, tako tudi obe nogi. Celo sv. telo je bilo vsled tega tako silno raztegnjeno, da so rebra pokala in naprej stopila ter da se je izpolnila beseda preroka, s katero on navaja Kristusa takole tožečega: „Moje roke in moje noge so mi prebodli in razštelili vse moje kosti.“ (Ps. 21, 17, 18.)

Mi se zgražamo nad surovimi križalci, ki prebadajo Kristusove roke in noge, pozabimo pa, da ravna mo tudi mi tako neusmiljeno, kolikorkrat stegujemo svoje roke po prepovedanih, po krivičnih rečeh, in kolikorkrat nas nosijo naše noge po pregrešnih potih. Da bi pač pogled na Jezusove prebodene ude v nas obudil in utrdil sklep, da zanaprej svoje roke vzdigujemo le v božjo čast in v pomoč bližnjega, ter da nas naše noge nosijo le po potu pravice in poštenja.

Da so zlobni trinogi s tako silo Kristusa vrgli na križ, da so z vso močjo raztezali in pribijali njegove sv. ude na križu, to pač ni bilo potrebno. Saj je bil s križem že davno združen po svoji ljubezni. Kakor ni treba magneta privezati k železu, ker ima sam to moč, da ga potegne nase ter drži s skrivno močjo, tako je bil Kristus z ljubeznijo združen s križem, in le moč smrti je bila v stanu, ga ločiti od njega. Kristus, ta nebeški Simeon, svojih rok in nog ni hotel odtegovati križu, ni hotel s samo besedo: „Jaz sem“ na tla pometati ali ukončati svojih križalcev, temuč prostovoljno je ponudil svoje ude biričem. „Oblatus est, quia ipse voluit,“ bil je darovan, ker je hotel sam. (Iz. 53.)

Posnemajmo Kristusa tudi mi vselej, kadar hočemo kaj storiti v čast božjo. Le kar storimo neprisiljeni, iz proste volje, to je Bogu dopadljivo. To je vedel že kralj David, zato je Bogu obljubljeni zahvalni dar prinesel z besedami: „Radovoljno ti bom daroval in slavil tvoje ime.“ (Ps. 53, 8.) Katerega že sila prižene, da stori kaj Bogu v čast, ta ne more pričakovati od Boga enakega plačila z onim, ki daruje s prostovoljnim srcem. Zato opominja sv. apostol Pavel: „Sleherni (naj dá), kakor je v svojem srcu namenil, ne z žalostjo ali po sili, zakaj veselega darovavca ljubi Bog.“ (2. Kor. 9, 7.) Skrbimo torej, da tudi nam k vestemu izpolnjevanju božje volje in k opravljanju dobrih del ne bo treba železnih žrebljev trde sile, temuč zlatih žrebljev ljubezni božje.

Kristus je umrl kot srednik med Bogom in ljudmi, ki je hotel grešnega človeka spet spraviti z razžaljenim Bogom ter spet

popraviti raztrgano zvezo med nebom in zemljo, zato je hotel svojo spravno daritev opraviti viseč med nebom in zemljo. Torej so rabeljni dvignili križ ter ga zasadili v pripravljeno jamo in to s toliko silo, da so se pretresli vsi razboljeni udje Kristusovi. Cela teža njegovega telesa je visela sedaj na žrebljih, rane na rokah in na nogah so se jele širiti in obilno je tekla sv. Kri iz njih. K telesnim bolečinam pa se je pridružila še dušna bol, kojo mu je povzročala zavest, da je oropan vsega oblačila in tako njegovo deviško telo izpostavljeno nesramnim očem brezvestnih Judov. Pač ni čudo, da je otemnelo solnce, in da je temni mrak nadomestil Kristusu oblačilo, naj bi bilo križano Jezusovo telo prikrito radovednim očem pohotnih križalcev.

Gotovo ni bilo brez pomena, da se je ranjeni Zveličar pred svojim križanjem dal oropati svoje obleke. S tem je hotel prvič ozdraviti našo trdosrčnost, vsled koje tolikokrat odrečemo obleke potrebnim revežem svojo dejansko pomoč ter jim ne privoščimo niti najbolj obnošene obleke, s kojo bi pa kaj lahko odpomogli njihovi bedi in se nam ne bi bilo treba sodnji dan bati očitanja božjega Sodnika: „Nag sem bil, pa me niste oblekli.“ Drugič pa nam je božji Zveličar s svojo nagoto na križu hotel očitati naš napuh, ki se zlasti razodeva v gizdavi, prevzetni obleki, s kojo tako radi pokrivamo svoje trohljivo telo, prikrivamo svoj nizek stan, v očeh bližnjega budimo zavist ter nasladno poželenje, Kristusa pa zaničujemo. Med nebom in zemljo viseči Kristus nas pa tudi uči z visoke prižnice sv. križa, da je on s svojo smrtjo na križu postal naš Srednik pri Očetu. „Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, Pravičnega.“ (1. Jan. 2, 1.) K njemu naj bi se radi zatekali v vseh izkušnjah in težavah, on nas bo gotovo rešil, kakor pravi sam: „Jaz pa, kadar bom povišan od zemlje, bom vse nase potegnil.“ (Jan. 12, 32.) Potegni nas za seboj, o križani Zveličar! na stopinje tvojih žlahtnih čednosti, na sled tvojega svetega življenja, da bomo pobožno živeli in kdaj sveto umrli. Potegni nas za seboj na svoj sv. križ, da ga bomo vselej zvesto ljubili ter zamogli reči s svetim apostolom Pavlom: „S Kristusom sem pribit na križ.“ (Gal. 2, 19.)

Postavljen je tedaj na Kalvariji križ Kristusov — znamenje neizmernega trpljenja, znamenje našega odrešenja. Pred njega se tedaj v duhu postavimo ter si oglejmo in preišljajmo svojega križanega Jezusa. Obnemagati bi morali sočutja, ako bi prav preišljevali in si k srcu vzeli velikost trpljenja Jezusovega. S trp-

ljenjem je obdana njegova sv. glava, ki se kronana s trnjem, vsa razbodena in raztepena, sedaj v smrti nima kam nasloniti. Bridkost občuti njegov jezik, kojega so napolnili s kisom in ogrenili z žolčem. Bolečin polne so njegove roke, ki presilno raztegnjene nosijo težo celega života. Utrujene so njegove noge, ki so z velikimi žreblji pribite na trdi križ. Bolesno je celo telo, ki je vse le ena velika rana. Zares Jezus je „mož bolečin, ki je prevzel naše bolezni in nosil naše bolečine.“ (Iz. 53, 4.) In kolika je bila šele njegova dušna bridkost. Trpel je njegov spomin, ko je vedel, kako da mi pozabimo njegove dobrote. Z bridkostjo je bila obdana njegova sv. volja, ker mu za toliko ljubezen povračujemo le srd in novo preganjanje. Žalost je obdajala njegovo pamet, ko je naprej videl, da bo njegova grenka smrt izgubljena za toliko grešnikov. Tako je živel v težavah in trpljenju, v bridkosti in zapuščenosti pa umrl naš Jezus. Pač ni čuda, če v morje bridkosti utopljen s križa milo vzdihuje in toži: „O vi vsi, ki greste mimo po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja.“ (Thren. 1, 12.) Ko bi si pred oči stavili vse trpljenje največjih mučenicov, nobeno ne doseže trpljenja Kristusovega, zato se Jezus po vsej pravici imenuje krona mučenicov.

Vse trpljenje pa je Kristus prestal z avoljo nas in vsaka posamezna bolečina Jezusovega telesa ima svoj mističen vzrok v različnih naših pregrehah. Ti ošabnež si Jezusu pritisnil trnjevo krono na glavo, ker previsoko nosiš svojo prevzetno glavo. Ti skopuh si kriv, da Jezus nima toliko svojega, kamor bi položil svojo trudno glavo. Ti nezmernež, ti pijanec si povzročil njegovo skelečo žejo, ti ga napajaš z žolčem in jesihom. Ti nesramnež si mu iztrgal obleko raz telesa, da je gol visel na križu. Ti surovež si pribil njegove roke na križ, ker svoje zlorabiš k jezi, k maščevanju, h krivici. Ti grešnik iz navade si prebodel njegove noge, ker s svojimi obiskuješ zloglasne hiše in pregrešne veselice.

Ostanemo še pod Jezusovim križem in oglejmo si one prelepe čednosti, kojih nas sosebno uči križani Zveličar. Sveti apostol Pavel omenja v svojih listih sosebno tri čednosti križanega Jezusa: njegovo globoko ponižnost, njegovo ljubezen do revščine in njegovo otroško pokorščino.

Kako lepo se na križu blišči Jezusova ponižnost. „Humiliavit semetipsum“, ponižal je sam sebe. (Fil. 2, 8.) Kolikor imenitnejši in čistiljivejši je človek, toliko hujše je zanj vsako

poniževanje in preziranje. Jezus pa je celo svoje življenje iskal le poniževanje. V revni hlapčevski podobi je prišel na svet rojen v zapuščenem hlevu. Od uboge matere v borne plenice povit je bil preprostemu tesarju izročen v izrejo. Po egiptovskem begu iz rok krvoločnega Heroda otet, je bil do tridesetega leta podložen svojemu revnemu redniku Jožefu in Mariji. Med svojim ukom je prenašal dannadan le žejo, lakoto, vročino, trud in zraven še veliko sovrašva in preganjanja. Od lastnih učencev zapuščen, zatajen, prodan je moral kot bogokletnež od enega sodišča pred drugo. Za hudodelnikom Barabom postavljen, je bil kot zapeljivec ljudstva in puntov proti cesarju, kot nespameten človek in izmišljen kralj zapljuvan, za uho udarjen, s trnjem kronan, po glavi bit ter izročen Judom v zasramovanje, višjim duhovnom v posmeh, ter vsemu ljudstvu v zaničevanje. — Med hudelnike postavljen, je bil k smrti na križu obsojen, oblačila oropan in nag pribit na sramoten križ. Povejte predragi! ali je mogoče, tolikemu poniževanju še kaj pridejati? Komu je bilo že kdaj naloženo večje zaničevanje kakor našemu Odrešeniku? Vse poniževanje pa je sprejel Jezus z voljnimi, celo z veselimi srcem ter je bil na svoje poniževanje bolj ponosen nego vojskovodja na zmagovito armado.

Vijolico ponižnosti, ki je tako lepo zrastle na skalnatih tleh pod sv. križem, mi žalibog tako malo poznamo in je zato ne vemo po vrednosti ceniti. Mi radi skrbimo le za lastno čast in hvalo, si prizadevamo le za povišanje svojega imena, smo hitro žalostni, če so drugi bolj spoštovani, kakor mi, in se jezimo, kadar nam drugi ne skažejo dovolj časti. A kako se motimo. Kajti kdor svojo čast išče, pred njim beži, kdor se je pa ogiblje, za njim gre, kakor senca za človekom. Pod križem Jezusovim se, predragi, učimo spoznati, koliko da prava ponižnost velja, spoznajmo, da zaradi tolikih slabosti in pregreškov nismo vredni časti in hvale, in da bomo kdaj z Jezusom povišani le, ako se tukaj z njim ponižujemo.

Druga čednost, ki diči Jezusov križ, je njegova ljubezen do uboštva. „Zavoljo vas je postal ubog, naj bi po njegovem uboštvu vi obogateli“ (2. Kor. 8, 9.), piše sv. Pavel. V nobeni reči si Kristus in svet nista tako nasprotna, kakor ravno v ljubezni do uboštva. Kristus želi in ljubi uboštvo, svet pa išče in hrepeni po bogastvu. Kristus ljubi in hvali pomanjkanje, svet pa ceni srečo in obilnost v vseh rečeh. Svet uči, da človek živi zato, da nakopiči kolikor mogoče bogastva, da denar in premoženje dela

človeka srečnega; Kristus pa ugovarja: „Kaj pomaga človeku, ako pridobi ves svet, pa pogubi svojo dušo.“ Kristus je bil ves čas svojega življenja reven in je s svojo revščino požlahtnil uboštvo. Ko je prišel na svet, ni imel svoje glave položiti drugam, nego v revne, tuje jaslice. Prišel je v svojo lastnino, a njegovi ga niso sprejeli, v betlehemskem hlevu je moral iskati prvo stanovanje. Pri trdem delu je s svojim rediteljem služil vsakdajni kruh in živel v veliki revščini. In če ga pogledamo na križu, ga vidimo od vseh zapuščenega, vsega oropanega, pravo podobo največje revščine.

Kristus na križu v skrajni revščini in zapuščenosti je ostro očitanje vsem, ki se uboštva toliko bojijo, ter se na življenje in smrt trudijo za bogastvo. Podobni so vodeničnemu bolniku, ki več ko pije, več poželi pijače. Naše želje po bogastvu ne morejo nikdar nasičene biti; ker več želimo, nego potrebujemo, zato nikdar zadosti nimamo. Lakomnik se ne nasiti z denarji, in kdor ljubi bogastvo, ne bo imel sadu iz njega. (Prid. 5, 9.) Zato svari naš božji Zveličar: „Varujte se vse lakomnosti, zakaj nihče ne živi od obilnosti svojega premoženja“ (Luk. 12, 15.) Prava sreča za človeka na zemlji ne obstoji v obilnosti; resnično srečen je le tisti, ki je zadovoljen s tem, kar ima, ki svojega srca ne vesi na bogastvo ter ima vse za nič razen Boga, tako da lahko reče s sv. apostolom Pavlom: „Vse imam za zgubo proti spoznanju Jezusa Kristusa, . . . in vse imam za blato, da pridobim Kristusa“ (Fil. 3, 8.); kdor ima Boga, ima vse, kar more želeti; iščimo torej predvsem Boga, in vse bomo imeli.

Tretjič nam je pa Jezus na križu prelep zgled pokorščine. „Bil je pokoren do smrti, smrti pa na križu.“ (Fil. 2, 8.) Prva in poslednja čednost Kristusa na križu je bila njegova pokorščina, ki ga je privabila iz nebes na zemljo, je vodila vsa dejanja njegovega življenja, je slajšala kelih njegovega trpljenja, ki je bila njegova hrana, kakor spričuje sam rekoč: „Moja jed je, da storim voljo tega, ki me je poslal in da dopolnim njegovo delo.“ (Jan, 4, 34) Iz pokorščine do svojega Očeta je bil pokoren tudi ljudem. Pokorščino je skazal krivični, mu sovražni gosposki: Anu, Kajfu, Pilatu, Herodu, Pokoren je bil vojakom in celo najhudobnejšim ljudem — zlobnim biričem. Bil je pokoren, ko so ga zvezali, tirali pred sodnike, zaničevali, zapljuvali. Bil je pokoren, ko so ga k stebru privezali, neusmiljeno bičali, ga kronali, ogrnili s škrlatom, mu naložili križ, ter ga med potom sem-

tertje suvali. Pokoren je bil, ko so ga slekli, vrgli na križ, ga pribili in s križem dvignili. Pokoren je bil do smrti na križu.

Kako malo znana je pač med nami pokorščina. Kako trdovratni in uporni smo pri vsaki priložnosti do svojih predstojnikov. Zaničujemo njih voljo, ter želimo, da gre vse po naši volji, po naši glavi. Grajamo posvetno gosposko, godrnjamo zoper njene postave, tožimo čez davke, ter se ustavljamo njihovim obsodbam. Nič bolje pa se ne vedemo do duhovske gosposke, kojoj sumničimo in zmerjamo, ji podtikamo slabe namene in napačno obračamo njih zveličavne nauke, ter pri tem popolnoma pozabimo, da se ustavlja volji božji, kdor se ustavlja oblasti (Rimlj. 13, 2.)

Če popotnik dospje na vrh visoke gore, raz katere ima krasen razgled na vse strani, se njegovo oko še rado ozira nazaj na kraje, katere je obhodil, ter skuša najti še ljubljeni domač kraj, domačo hišo, iz katere je pričel svoje potovanje. Tudi mi smo sedaj dospeli na vrh Kalvarije in bližamo se tudi vrhuncu trpljenja Kristusovega; dobro bo tedaj, če se nekoliko ozremo nazaj na začetek trpljenja, ter se vprašamo, kdo neki je povzročil trpljenje Kristusovo, kdo je kriv njegove smrti na križu? Če vprašamo Pilata, se izgovarja: „Tvoj narod in veliki duhovni so ga meni izdali“ (Jan. 18, 35.) Toda ta izgovor malo velja, ker je Pilat dobro vedel, „da so ga izdali iz nevoščljivosti.“ (Mat. 27, 18.) Kdo je torej povzročil Kristusovo trpljenje? Morda pismarji in farizeji s svojim vpitjem? Morda veliki duhovni v svoji srditosti? Morda krivični sodniki? Tako se nam zdi, ker sami sebe izgovarjamo, ker hočemo dolg Kristusove smrti naložiti drugim. Pravi odgovor na to vprašanje najdemo pri preroku Izaiji, ki pravi: „Zavoljo grehov svojega ljudstva sem ga udaril“ (Iz. 53, 8.) in: „Ranjen je bil zavoljo naših grehov, potrj zavoljo naših hudobij“ (Iz. 53, 5.). Greh je tista nezaslišana hudobija, vsled katere je bil pogubljenju izročen ves človeški rod, človek oropan milosti božje in pravice do nebeške dedščine, ako se ga ne bi bil usmilil Oče nebeški in zanj zadostil božji Sin.

Spoznajmo predragi iz tega, kako močno zdravilo zoper greh je trpljenje Kristusovo, in kako velika hudobija je greh, ki potrebuje tako močno zdravilo. Če ni bilo mogoče, nas drugače odrešiti greha, kakor da je sam božji Sin moral zapustiti nebeško slavo, obleči revno človeško podobo, prestrašno trpeti in v največji bridkosti umreti, mora greh zares biti

neizmerna hudobija. In mi vendar tolikokrat grešimo, z vsakim grehom povzročujemo in ponavljamo Kristusovo trpljenje in smrt, Jezusovo za nas prestano trpljenje povračujemo s hudobijami tako, da ravno o nas velja pritožba Jezusova pri preroku: „Povračujejo mi hudo za dobro, in sovraštvo za ljubezen mojo.“ (Ps. 108, 5.)

Drugi vzrok Kristusovega trpljenja je bila neizmerna ljubezen božja do nas. „Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.“ (Jan. 3, 16.) Brezuspšno bi bilo sovraštvo Judov do Jezusa, prazna njih skrb, ugonobitiga, zaman lakomnost Judeževa, nevoščljivost velikih duhovnov, krivičnost Pilatova, grozovitost biričev, ako ga ne bi prisilila neka višja moč k toliko bridki smrti. Saj je on sam o sebi rekel: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji“ (Mat. 28, 18.) in Petru je dejal: „Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta in bi mi poslal več ko dvanajst legijonov angelov?“ (Mat. 28, 53.) in prerok Daniel pravi o njem: „Tisočkrtisoč mu jih je streglo in desetstisočkrat stotisoč je stalo okoli njega.“ (Dan. 7, 10.) On je s samo besedo svoje mogočnosti vse ustvaril iz nič in more s samim znamenjem svoje volje vse pokončati. Kako torej o Jezus vsemogočni! da si se dal od slabih ljudi prejeti, zvezati, križati? „Sic Deus dilexit mundum.“ Kar ne bi premogla vsa druga moč in oblast, to je storila v tebi moč in oblast, to je storila v tebi moč ljubezni. Zavoljo nas in našega zveličanja, propter nos et nostram salutem, si izvolil smrt na križu. Umrli si iz ljubezni do nas in s svojo smrtjo očitno potrdil svojo ljubezen, ki je močna kakor smrt.“

Sv. Jakopon je nekdanj glasno jokal, ko je premišljeval, da ljudje tako slabo vračajo ljubezen božjo. In vendar Bog za vso ljubezen od nas ne tirja drugega, kakor da spolnujemo njegove zapovedi. „Kdor spolnuje moje zapovedi, on je, ki me ljubi“ (Jan. 14, 21.). Bog bi mogel v dokaz naše ljubezni do njega zahtevati vse kaj drugega, n. pr. da prepotujemo ves svet, pretrpimo mraz, glad, žejo, težave, nadloge, kakor apostoli; ali da okušamo ogenj, meč, tezavnice, kakor mučenci; da se postimo, bedimo, ostro pokorimo, kakor spoznovavci in vendar vsega tega ne zahteva od nas. Le da spolnujemo tiste zapovedi, koje nam je dal ljubeči Oče nebeški, koje spolnovati nam pomaga milost božja, o kojih Jezus sam trdi: „Moj jarem je sladek in moje breme je lahko.“ In to zahteva od nas On, ki je za nas neiz-

merno trpel in umrl tako strašne smrti. In vendar, kako radi prelomimo njegove zapovedi, se z grehom odvrčujemo od njega in služimo hudemu duhu. Ta za nas ni prelival krvi, ni prenašal udarcev, ni bil bičan, ne s trnjem kronan, ni umrl na križu; on nam ne more obljubiti večnega zveličanja, temveč se trudi noč in dan, nas pogubiti. In vendar jih služi več satanu, nego Kristusu, in mu služijo zvesteje, nego Kristusu, ki je storil vse, da zasluži našo ljubezen. Da bi pač danes še živel oni vzor prave ljubezni do Jezusa, sv. apostol Pavel, ter videl, kako med ljudmi omahuje ta ljubezen, bi pač s podvojeno ostrostjo ponovil one preresne besede, s kojimi je zažugal Korinčanom rekoč: „Ako kdo ne ljubi Gospoda našega Jezusa Kristusa, bodi izobčen.“ (I. Kor. 16, 22.)

Tretji vzrok Kristusovega trpljenja pa je grda nevoščljivost njegovih sovražnikov. „Vzdignili so se zoper njega in iz nevoščljivosti so ga obdali.“ (Sir. 45, 22.) Kaj pa je vzbudilo nevoščljivost v Jezusu sovražnih srcih? Jezusova dobrot, njegove lepe čednosti in izvanredne prednosti in iz tega izvirajoče spoštovanje množic do njega. Že kot dvanajstletni mladenič v jeruzalemskem templu je razodeval Jezus tako modrost in razumnost, da so ga vsi občudovali. Ko je pozneje učil v shodnici, so se vsi začudeni popraševali: „Odkod ima ta toliko modrost, ali ni tesarjev sin?“ (Mat. 13, 55.) Ko so ljudje slišali njegove nauke in videli njegove čudeže, so šli kar trumoma za njim, ter vstrajali pri njem cele dneve: „Že tri dni so pri meni.“ (Mark. 8, 2.) Toliko so ga čislali, da se jim je moral skriti, sicer bi ga bili postavili za svojega kralja. Ti uspehi Jezusovi pa so bodli v oči pismarje in farizeje, ter vzbujali v njih srcih grdo nevoščljivost. „Poklicali so zbor in rekli: Kaj hočemo storiti, ker ta človek dela veliko čudežev?“ (Jan. 11, 47.)

Kako zlobna strast je vendar zavist! Marsikateri človek nima nič drugega na sebi nego, da je boljši od drugega. In samo to drugemu zadostuje, da ga zavida in vsled tega sovraži. Zlobna strast je zavist, ker prepreči mnogo dobrega, njemu pa, ki se jej uda, prinaša le nemir, nezadovoljnost in mnogo nesreč. Kristus se nevoščljivcev ni ustrašil, temveč brezozirno je šel svojo pot, kojo mu je odkazal Oče nebeški v odrešenju sveta. Tako ravnajmo tudi mi in silili bomo k molčanju vse svoje nevoščljivce. Naj nas ne odvrne ne hvala, ne graja, ne prilizovanje, ne očitane niti za las od one edino prave poti, ki nam je za-

znamovana po božjih zapovestih, in če smo se do sedaj v tem kaj umaknili prosimo odpuščanje križanega Jezusa rekoč:

O ljubeznivi, zavoljo nas križani Jezus! čemu pač poprašujemo po onih, ki so tebe križali, čemu iščemo vzrokov za tvoje trpljenje? Mi grešniki smo tebe križali, mi nehvaležni otroci smo umorili svojega Očeta. O hudobija! o nehvaležnost! Naše roke polne krvi, polne krivice, nesramnosti, goljufnega blaga so prebodle tvoje roke in noge in jih pribile na križ. Naša usta, polna pregrešnega govorjenja, laži, kletve, opravljanja, krivega pričevanja so izrekla čez tebe smrtno sodbo. Nobeno morje, neben ogenj nas ne more očistiti hudobije greha, le tvoja sveta Kri, kojo si za nas prelil na svetem križu, nas more oprati. Zato kličemo k tebi z objokanim srcem, z besedami kralja Davida rekoč: „Operi nas čedalje bolj naše krivice in očisti nas naše pregrehe o Gospod!“ Amen.

Ivan Rotner.

2. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Iv. Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčil Fr. Stuhec.)

II. Vrnitev v stari greh.

In Simeon je rekel Mariji . . .
Luk. 2, 34. 35.

Avstrijska cesarica Marija Terezija je vladala pred dobrimi 100 leti. Ko je povila sina Jožefa, ki je bil pozneje njen naslednik, je sklicala državni zbor ogrski v Požun. Obdana od vseh ogrskih velikašev, je vzela na roke svojega prvorojenca in ga jim pokazala. To je ogrske mogotce tako navdušilo, da so kar na glas vpili, naj Bog živi cesarico in prihodnjega kralja Jožefa; meče so potegnili in jih sukali, češ, da gredo radi v boj za svojega kralja ter dajo kri in življenje zanj. Kako je pač to razveselilo srce matere, cesarice Marije Terezije!

Marija, prečista Devica, je rodila pred 19 sto leti Sina božjega na svet, Sinu večnega Boga, Sina Najvišjega, Odrešenika sveta, kralja nebes in zemlje. Tudi ona vzame v naročje edinega Sinu svojega ter ga nese v tempelj v Jeruzalem. O kako veselje bo to v templju, kak vrišč, kolika radost, ako svetu pokažem Zveličarja, Judom zvezdo, ki se je iz Jakopa rodila, cvetlico, ki je iz Jesetove korenine pricvela, prežlahtno mladiko, ki je pognala iz Jesetovega korena! To so bile Marijine misli na potu v Jeru-

zalem. Toda, kako je njeno srce užalostilo, ko stopi v tempelj in se nikdo ne zmeni za Sinu božjega, pač pa ubogo, revno mater še zaničujejo bogate matere in ošabni Judje. Edini starček Simeon se razveseli njenega prihoda, pa tudi materi razloži, kako je mogoča taka hladnost glede njenega sina. Reče ji: „Glej, ta je postavljen . . .“ O to je bila trpka beseda, oster meč, ki je presunil Marijino srce, ki je vso Marijino veselje spremenilo v neznansko žalost!

Premišljevali smo zadnjič, preljubi kristjani, kako svet še zmiraj Jezusu nasprotuje. „Kajti mnogo jih živi — po besedah sv. Pavla —, o katerih sem vam večkrat pravil, zdaj pa celo jokaje pravim, da so sovražniki Kristusovi.“ (Filip. 3, 18.) Res, veliko jih živi sovražnikov Kristusovih — kako je to žalostno! Rekli smo slednjič, kako žalosten je dušni stan mnogih kristjanov: njih duše spe kakor nespametne device, potem pa pride ženin, in device niso pripravljene, in tako so zaspale nebesa na vse večne čase.

Kristjani, zdaj so dnevi zveličanja; ko bi se vendar zdaj zdramil grešnik!

Sv. evangelist Janez (5, 1. in sl.) nam pripoveduje: V Jeruzalemu je bila kopelj — Betzajda. Tukaj je ležala velika množica bolnih, slepih, kruljevih, takih, ki so imeli suhe roke ali noge; vsi so čakali plivkanja ali gibanja vode. Ta kopel je imela namreč po volji božji čudovito moč. Zakaj, Bog je ob gotovih časih poslal angela svojega v kopel, da je vodo zganil. In kdor je potem prvi v kopel stopil, je ozdravel, katerokoli bolezen je imel. Bil je pa neki človek tam, ki je bil že 38 let bolan. Ko je Jezus tega ležati videl in je vedel, da je že dolgo bolan, mu reče: „Ali hočeš ozdravljen biti?“ Bi že rad bil, je dejal bolnik, pa nimam človeka itd. In Jezus mu reče: „Vstani, oprtaj si svojo posteljo in hodi!“

Jeruzalem je sv. katoliška Cerkev, kjer je mnogo bolnih — grešnikov. Kopel je milost božja, angel božji je namestnik Kristusov. Prav zdaj, v tem svetem postnem času gibljejo vodo. Zdaj pa le, kateri bo prvi! O ne zamudite prilike! O to bi bilo lepo, če bi tekmovali, kateri bo prvi! Nekateri že to storé. Drugi se zopet stežka spravijo, zlasti zastarani grešniki, ki so v grehih že dolgo let, morebiti že 38 let.

Kateri pa namestnika Kristusovega nočejo poslušati, onim prihaja Kristus sam nasproti — s križem ter ga vpraša: Hočeš

ozdravljen biti? Kristjan, kaj pa bi ti ne hotel enkrat zdrav biti? zakaj ne? ali boš mogel preslišati tako mili glas Zveličarja? in ali se moreš izgovarjati, da nimaš človeka, saj imaš Kristusa, ki je Bog in človek skupaj. Glej, on ti hoče pomagati in žalostna mati Marija!

Stopimo torej eno stopnjo dalje in premišljujmo drugo žalost Marijino — ki se imenuje vrnitev v stari greh.

I. Trije kralji so Herodu povedali, da je zaželjeni Mesija rojen. Herod je pa mislil, da mu bode novorojeni kralj kraljestvo vzel. Sv. Fulgencij pravi: „Kaj pa se tako tresesh, Herod? Kralj, ki je rojen, ni prišel, da bi kraljem krone jemal, ampak da jih reši in jim večne krone da.“

Herod je čakal, da bi se trije kralji vrnili, a ni jih bilo. To ga je tako razrdilo, da je vse otročiče v Betlehemu pomoril, ker je menil, da bo tako tudi Jezusa smrt zadela. Pa „glej, zdaj se je angel Gospodov prikazal Jožefu v spanju rekoč: vstani, vzemi Dete in njegovo mater in beži v Egipt in bodi tam, dokler ti ne porečem: zakaj Herod hoče otroka umoriti. In je vstal in vzel Dete in njegovo mater ponoči in je bežal v Egipt.“ (Mat. 2, 13. 14.). Zveličani Albert pravi, da je takrat Marija na glas tožila in rekla: „O moj Bog, torej mora tisti, ki je prišel ljudi odrešiti in zveličat, bežati pred ljudmi?“ „Kolika žalost pač — pravi sveti Krizostom — je bila to za materino srce, ko ji je bilo zapovedano, da mora s svojim Sinom pobegniti. Komaj je porodila, a že je morala zapustiti dom, sorodnike, sveto deželo, in bežati v Egipt. Kaj pač je storil ljubi Jezus, ki je veselje angelov v nebesih in radost nebeškega Očeta, da je Herod že brusil meč zanj, ko se je še komaj narodil?“

Ta meč ni otroka zadel, ker je Oče nebeški čul nad svojim Sinom, pa zadel je Marijino materino srce tako globoko, da je to druga žalost, katero častimo v Marijinem Srcu!

II. Premišljujmo, koliko je Marija na tem dolgem potu pre-stala! Pot je bila silno dolga, najmanj 100 milj; gotovo so trideset dni hodili. Sv. Bonaventura pravi, da je bila pot huda, skozi puščavo, divje preraščena ali pa po golem vročem pesku; nikjer božje duše. Po taki poti je morala sveta Družina hoditi, prepuščena vsem vremenskim nezdodam. Marija je bila šele 15 let stara, mlada deklica, ki pač ni bila vajena takim potom. Žalosten spomin, kako je Mati božja z božjim Sinom na rokah

morala po svetu! Sv. Bonaventura povprašuje: „Kaj so dobili jesti, kje neki so ponoči počivali, kje so dobili stan? Njih večerja je bil trd košček kruha, katerega je sv. Jožef prihranil ali pa izprosil.“

Kdo je to zakrivil? Herod in ves Jeruzalem ž njim, ki se je prestrašil novorojenega kralja. Kristjan, ali pa nisi tudi ti Mariji provzročil take žalosti, ali nisi prečistega Srca Marijinega presunil z ravnoistim mečem?

Pač si, le poslušaj! Marsikaterikat si se že z Bogom spravil. Takrat ti je Marija Jezusa prinesla kakor nekdanj v tempelj — ti sam si postal njegov tempelj. „Ali ne veste, da ste tempelji božji?“ (1. Kor. 3, 16.) „Glej, stojim pred vrati in trkam: če kdo posluša moj glas in mi odpre vrata, stopil bom k njemu in bom z njim večerjal in on z menoj.“ (Shr. raz. 3, 20.) To je zanj veselo! „Moje veselje je, biti pri človeških otrocih.“

Če pa padeš v stari greh, potem pa, o žalost, mora Marija hitro pobrati Dete in pobegniti v Egipt, puščavo; kajti za Jezusa je povsod puščava, samo v tvoji duši ne, ki je po božji podobi vstvarjena. Tvoja duša v milosti božji je sv. dežela; a da more tam kruti Herod prebivati, mora Marija z Jezusom bežati v Egipt.

III. a) Žalostno, ako so nečistosti odpoveš, potem pa zopet nazaj padeš v stari greh! Poslušajmo, kaj ljubi Jezus o tem govori: „Kadar nečisti duh iz človeka pride, tava po brezvodnih krajih, iščoč miru, in ko ga ne najde, reče: Vrnil se bom v svoj stan, odkoder sem izšel. In ko pride, ga najde očiščenega in okrašenega. Tedaj pa gre in vzame sedem drugih duhov s seboj, hujših nego je on, in vstopivši prebivajo tam. In poslednje tega človeka postane hujše nego je bilo prvo.“ (Luk. 11, 24.—26.) Že prvi položaj je hud, če je hudič doma v srcu, pa veliko hujši, sedemkrat hujši je drugi stan!

Zdaj pa izprašuj vest, morebiti se nisi samo enkrat vrnil v stari greh, ampak večkrat, desetkrat, tridesetkrat! Koliko hudičev je potem pač v tvoji hiši že doma! Zato pa tudi duši vzamejo vso moč in ji porežejo peruti, da se ne more več vzdigniti k nebeškim željam, više gori k Bogu, ampak da se valja v grešnem blatu, kakor se valja ptica v prahu in blatu, če so ji hudobni dečki peruti podrezali. A ni samo volja slaba, tudi njegova pamet je celo zmočena in opijanjena. Takemu človeku se godi kakor pijancu na cesti: komaj eno jamo prestopi, pa že v drugi leži. Tako pogostoma pada v greh, „da jama jama dokliče“ (ps. 41, 8).

Posebno pa ima noč svojo moč. A tudi o polnoči tvoj angel ne spi, ampak bedi, in Marija mora dostikrat v temni noči vzeti Jezusa in bežati z njim pred tvojim grehom. — Nevarno je tudi na plesu. Prirojena sramežljivost drugod fanta ali deklino začuva, pri plesu jo pa ogluši godba. V starem testamentu so godli, kadar so Molohu otroke darovali, da niso slišali njih joka. Na plesu pa godejo, da fanti in dekleta ne čutijo grizenja vesti. „Bog nam ni dal nog, da bi skakali kakor bedaki, ampak da bi pošteno hodili kakor angeli.“ Zato pa tudi božje kazni! Ne morem zamolčati, kar sem te dni zvedel. Neki duhovnik iz naše škofije so bolni in se zdravijo v Gradcu v bolnišnici. — Pred 14 dnevi, zadnje dni v postu, vsled bolečin niso mogli spat. Naenkrat, že precej po polnoči, se vrata bolnišnice odprejo, in nekdo pride v hram. Duhovnik vzamejo luč in pogledajo, kaj se je zgodilo. Kako se prestrašijo, ko vidijo, da sta dva moža prinesla mlado dekle mrtvo na nosilih v bolnišnico. Odkod sta jo prinesla? Iz plesišča — in kakor se je za ples nakinčala, takšna je zdaj ležala na odru! — Strašna smrt: za plesišče se okinčati, potem pa pred Jezusa — sodnika stopiti! Nočemo soditi, a strah nas je vendar take smrti!

Takó taki grešniki prej umrejo, nego se spokorijo. Tudi Herod je prej umrl, kakor je Jezus nazaj prišel v sveto deželo.

Ker torej zdaj vemo, kako strašno je v stari greh se vrniti, zato hočemo v tem svetem času storiti sklep, da rajši umremo, kakor bi več grešili!

b) Ravnotako pijanci zmiraj zopet nazaj padajo v staro grešno navado. Morebiti se je že stokrat spovedal, pa ima pri prihodnji spovedi zopet isti greh na vesti. Pijanec se redko spreobrne — kadar se pač v jamo zvrne. Tu Marija mora zopet pobegniti z Jezusom.

Varujte se priložnosti! Vodo pijte (ali vino v pravi meri), žganja pa nikdar! Švedski kralj Karol XII. je v pijanosti svojo mater razžalil. To ga je bolelo. Drugo jutro gre k materi, sluzabnik je pa za njim nesel dobrega vina. Vzame zlato kupico, napolni jo do vrha z vinom, stopi pred mater in popije vino do dna. Nato dá kupico materi in pravi: Mati, to je bila slednja kupica v mojem življenju — in ostal je mož-beseda. Kako je pač dobro mater razveselil trdni sklep sinov! O ti, ki si že toliko žalosti Mariji napravil z nezmernostjo, stori danes sklep, da boš

odslej trezno živel. „Pijanci ne bodo šli v nebeško kraljestvo“, zagotavlja sv. Pavel; navadno imajo nesrečno smrtno uro.

Ravnotako žalostno je, če se v kateri drugi greh vrneš. „Moje rane gnijejo in so zasmrdele zavoljo moje neumnosti“ (ps. 37, 6.).

Kako srečen je bolnik, če se mu huda rana zaceli. Gotovo mu je pa k smrti, ako mlada koža, ki je čez rano zrastle, popoka in začne meso gniti. Večja sreča je še, če dušna rana zaceli; če pa človek pade nazaj v stare grehe, nima nič dobrega pričakovati. „Kakor pes, ki se vrača k temu, kar je izbljuval; tako je neumen, ki ponavlja svojo zmotnjavo.“ (Preg. 26, 11.)

Nikdar se nočem več v stari greh vrniti; to je danes moj sklep. Poglej, kristjan, svojega Zveličarja, koliko trpi zavoljo tvojega greha! Križ ga je podrl, to je tvoj prvi greh. Pa zopet vstane in si oprta križ; nese ga po trdi cesti dalje, dočim ga drhal suva in semtertje vlačí. A glej, zopet je padel — tvoj drugi greh ga je vrgel, in tvoj tretji greh ga podre tretjokrat. Ali še ni zadosti, ali se ti Jezus ne smili, da ga še četrto — in desetokrat podiraš?

O Marija, ki so te naši grehi nagnali, vrni se nazaj k nam z Jezusom. Obljubimo ti, da ti ne bomo več žalosti delali, tvojega božjega Sina ne več križali. Pridi in ostani pri nas zdaj in ob naši smrtni uri. Amen.

Praznik sv. Jožefa.

1. O delu.

Blagor tebi, zvesti in modri hlapec,
ker si bil v malem zvest, te bom čez
veliko postavil, pojdi v veselje svojega
Gospoda. Mat. 25, 21.

„Brez dvoma je bil zvest in moder človek tisti Jožef, ki mu je bila zaročena mati Zveličarjeva,“ pravi sv. Bernard. Bil je res dober in zvest, saj ga sv. Duh sam imenuje „pravičnega“ ali poštenjaka. O njegovem življenju sicer res prav malo vemo. Znano nam je, da je bil iz kraljevega Davidovega rodu, da je bil tesar, a obenem rednik Jezusov; zato so Jezusu očitale: „Ali ni to tesarjev sin?“ Sv. očetje pravijo, da je bil egiptovski Jožef pred-

podoba sv. Jožefa. Jožef, sin očaka Jakoba, je bil v Egipt prodan, sv. Jožef, ženin Marijin, pa beži z Marijo in Jezusom v Egipt; Jožef se sveti v Egiptu kot vzor čistosti, ko se ustavlja zapeljevanju Putifarjeve žene, sv. Jožef pa je deviški soprog Marije, deviški rednik Zveličarja sveta; egiptovski Jožef ima dar, da spozna pomen sanj in jih ve razlagati, sv. Jožef pa je vreden, da spozna prvi za Marijo skrivnost Kristusovega včlovečenja; egiptovski Jožef je iz sanj spoznal, da se mora žito nabirati po deželi, ker nastane lakota, sv. Jožef pa je po angelu v sanjah spoznal tistega, ki se nam daje kot dušno hrano, da duša ne umrje dušne lakote, da se poživilja zopet in zopet s pravo nebeško hrano, s telesom in krvjo Jezusa Kristusa.

Kakor egiptovski Jožef, tako je tudi sv. Jožef zgled vsem možem in mladeničem v vseh čednostih, v čistosti, v poštenju, v pobožnosti, v ponižnosti, v molitvi, v delu. Posebno lep zgled je sv. Jožef vsem možem in mladeničem v svojem delovanju. Vedel je, da je iz kraljeve rodovine, a vendar ni zato godrnjal, da je moral opravljati tesarska dela. Ni se jezil nad svojimi predniki, ki so mu vse zapravili, da mora on sedaj z žulji svojih rok si kruh služiti in v potu svojega obraza delati; mislil si je: „Božja volja je tako, in nji se moram udati. Bog že ve, zakaj je to tako obrnil.“ Vdan v božjo voljo je bil zmerom vesel in zadovoljen. Zakaj neki? Dandanašnji tudi dela večina ljudi, reči moram, da vsak človek ima kako delo, a zadovoljni pa vendarle niso vsi. Zakaj pa ne? Ker prav ne delajo? Premišljujmo danes, 1. kako potrebno je delo vsakemu človeku, 2. kako je treba delati.

„V potu svojega obraza si boš služil kruh, dokler še ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet.“ Tako je rekel Bog prvemu človeku, ker je grešil. Te besede so veljale vsem ljudem vseh časov in vseh krajev. Vsi si morajo v potu svojega obraza služiti kruh. Vzemimo si razne stanove od najvišjega do najnižjega. Ali je kateri stan brez dela? Gotovo nobeden. Vzemimo si male otroke, ki v šolo hodijo, ali so ti brez dela? Ne, čeprav so majhni, vendar imajo že marsikdaj toliko dela, da bi ga komaj kak odrasel človek premagal. Če ne delajo toliko z rokami, pa delajo z duhom, kar je še težje. Vzemimo si uradniški stan. Časih sem slišal kmete, ki so rekli: Tem se dobro godi, zmerom v senci sede, imajo bele roke, ker jih solnce ne opeče, mi pa moramo zmrzovati po

zimi, po letu pa na solncu se peči. Toda, kristjan, ki se morebiti trudiš s cepcem in s koso v roki, ne sodi prehitro. Tudi tist veliko trpe, ki morajo dan za dnevom tako posedati v pisarnah, morda trpe marsikdaj še več, nego ti pri košnji in mlatvi. Marsikak kmet zavida duhovnike, češ, tem se dobro godi. Toda ne sodi prehitro. Koliko duhovnikov prav mladih pomrje. In zakaj? Eden za drugim pada kot žrtev svojega poklica. V slabem vremenu, v velikem snegu mora iti k bolniku čez hribe in doline, večkrat po več ur daleč. Vse se boji izpod strehe, a duhovnik mora iti bolniku pomagat. Marsikdaj se godi, da bolnik ozdravi, duhovnika pa, ki ga je za smrt previdel, zaradi njega nesó v črno jamo. Oh, takih slučajev ni malo!

S tem vam hočem pokazati, da ima vsak stan svoje delo, svoje težave in nadloge, in ne samo kmečki, ali rokodelski, ali kupčijski stan. Vsakdo naj pomisli, da ni vsak človek za vsako delo, za vsak stan. Bog je, ki vse vodi in vlada; on je, ki kaže človeku, kateri stan naj si izvoli, da bo srečen na tem in na onem svetu, da mu bo v zveličanje. Ako pa človek izbere drug stan, kakor mu ga je Bog določil, potem je gotovo zmerom nezadovoljen in nesrečen.

Živel je kmet, ki je zmerom godrnjal pri svojih delih, kadar je oral, sejal, mlatil ali karkoli delal. Hotel je biti cesar, češ, če bi bil jaz cesar, potem bi drugače vladal in vsi bi bili z menoj zadovoljni, jaz pa z njimi, nič bi vojske ne bilo. Po božjem pripuščanju se je zgodilo, da je bil cesar, pa le eno noč v sanjah. Sanjalo se mu je, da je cesar in da daje nove zapovedi po svoji pameti. Pa kaj se zgodi? Ko enemu ustreže, pa drugemu ne. Kmalu je spoznal, da so že vsi nanj jezni. Prišli so nadenj, da bi ga povezali, v ječo odpeljali in ustrelili. Revez se je zelo kesal, da je iz kmeta cesar postal, in želel je spet kmet biti, a ni se dalo. Ko pa so ga hoteli povezati, se je v sanjah stresel in se zbudil. Ni vedel, kje da je. Kmalu spozna, da je doma v svoji kmečki koči. „Hvala Bogu, da sem še kmet!“ je zaklical. In poslej mu ni več prišlo na misel, da bi se pritoževal čez svoj stan. Bil je zelo zadovoljen, rad je delal, sploh bil je zgled dobrega gospodarja.

Iz vsega tega vsakdo lahko sklepa, da je delo vsakemu človeku potrebno, da pa niso vsi ljudje za vsako delo; eni so za to, drugi za drugo; vsi se morajo ukloniti božji volji, božjemu poklicu, ker Bog je, „ki od začetka do konca vse mogočno uravnava in vse ljubeznivo vlada,“ kakor pravi sv. pismo. Eno pa vam moram še prav posebno na srce položiti: Nikar se dela ne sramujte! Bodite ponosni na svoja dela in opravila. Španski

kralj Alfonz je zmerom rad, kaj delal, kar delajo navadni delavci. Ko so ga enkrat opomnili, da to vendar ne gre, da bi on kot kralj delal, jim je odgovoril: „Kaj mislite, da je Bog kraljem roke kar zastoj dal?“ In delal je svojo pot naprej. Paganski kralj Aleksander Vel. je rekel večkrat: „Delati je kraljeva navada, lenariti pa suženjska.“ Zato predragi v Kristusu, ne sramujte se dela! Glejte, sv. Jožef je bil iz kraljeve rodovine, Boga samega je imel kot rejenca v svoji hiši, pa ga vendar ni bilo sram delati in svoje plankace na rami prenašati. Delo ni sramotno; delo je častno. Lenoba je grda in zaničevanja vredna. Saj veste, da pravi pregovor: „Lenoba je vseh grdob grdoba!“ Jaz vam kar naravnost rečem: Večje časti je vreden zasmoljen in zakajen oglar v gozdu ali pa kmet z gnojnimi vilami v roki in s trdimi žulji na dlaneh, kakor pa lepo opravljen kmet ali kmečki sin, ki se ponaša s svojo praznično obleko in z lepimi rokami. Zakaj? Oglar in ožuljen kmet kažeta, da pridno delata, da spolnujeta dolžnosti svojega stanu, oni pa kaže, da hoče nekaj biti, kar nikoli ni bil in nikoli ne bo, da se ne nosi po svojem stanu.

Za vse to le še en zgled. Neki zelo premožen kmet je rekel: Nikjer ni tako, kakor pri nas. Vsega imamo dosti, največ pa sreče in zadovoljnosti, česar drugod najbolj manjka. In odkod vsa ta sreča in zadovoljnost? Odtod, ker vsi po pameti živimo! Moji sinovi so pametni mladeniči, ne marajo za slabo tovarišijo, drže se najrajši doma, radi delajo, vse me ubogajo, kar jim rečem. Hčere posnemajo materin zgled; ker je mati modra, so tudi hčere modre; nimajo nič tistih muh, ki marsikateremu dekletu po glavi brenče, niso nič jezične, rade molče in več delajo. Pod našim zvonom jim ga ni para. Zato je pri nas zmerom mir in zadovoljnost. Vsi se radi imamo, Bog pa nas rad ima. Da nas res ima rad, kaže s tem, da vsa naša dela blagoslavlja. Reči smem, če en goldinar čez streho zaženem, pa na oni strani dva doli padeta, ali pa še celo trije ali štirje.

II. Gotovo si vsak gospodar, vsaka gospodinja želi take sreče v svoji hiši. A zakaj je ne dobe? Zato ker ne znajo prav delati in gospodariti. Odgovoriti moram torej še na vprašanje: Kako je treba delati?

Delati je treba stanovitno, ne se enkrat v delo zaleteti, potem pa, ko ne gre vse lahko izpod rok, pa takoj vse opustiti. — Tak vihrav človek nikoli nič ne naredi, nič ne doseže. Dalje je treba delati z veseljem, vdano v božjo voljo, ne pa z godrnanjem. Saj vsak človek lahko spozna, kako potrebno je delo na svetu. *Nunc tempus faciendi!* pravi psalmist

(118.). „Sedaj je čas dela“ in truda, dokler smo na svetu; ko pa umrjemo, potem pa bomo počivali in v Bogu spali. A najvažnejše je to, da človek mora tudi moliti; delo brez molitve ni nič, in molitev brez dela spet nič. Kako lep nauk so besede: „Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo; z Bogom delo dokončaj, to ti dá na zemlji raj!“

In zakaj je toliko nezadovoljnosti in nesreč pri delu? Največ zato, ker pri delu nič ne mislijo na Boga, ker delajo zoper Boga, Bogu vkljub. Kako bi Bog mogel tako delo blagosloviti? Saj je prisiljen, da mora udariti. Nekdo je preračunal, da se v nedeljah in praznikih največ nesreč pri delavcih zgodi, več kakor pa ob vseh drugih delavnih dneh v letu. To je pač očitna kazen božja. Pa ljudje si ne dajo nič dopovedati, nič poučiti. Marsikak mojster pusti svoje delavce delati v nedeljah ravno tako, kakor v delavnikih. Še k službi božji ne morejo iti. Toda, vse kar se dovrši v nedeljah in praznikih, to se Bogu ukrade, to je pred Bogom tatvina, ki nič ne zaleže; saj en krivičen krajcar deset pravičnih sne. Zato izkušnja uči, da taki gospodarji, ki ne dajo Bogu, kar je božjega, nikoli nič nimajo. Oh, kako resnične so besede: „Prazno je delo brez blagoslova z nebes!“ Kristjan, trudi se kakor hočeš, ako pa ti Bog ne dá, česar potrebuješ, je vse zastonj. Torej moli in delaj! Držite se nauka: „Delaj, kakor da bi večno živel, moli pa kakor da bi jutri umrl!“

Sv. Anton puščavnik je molil večkrat: „Gospod Bog, čuvaj moje duše in mojega telesa! vzbudi v meni svojo milost in daj mi svoje usmiljenje, da ko sem v puščavi, nikoli se ne polenim!“ In on je zaslišal glas: „Anton, ako hočeš Bogu dopasti, moli! Ako pa ne moreš več moliti, delaj! Zmerom imej s čim opraviti; delaj kolikor moreš, in pomoč z nebes ti ne bo nikoli manjkala!“

Kristjani, posnemajte torej sv. Jožefa v malih in velikih, v lahkih in težavnih delih. Delajte, kakor je delal on; molite kakor je molil on in zaslišali boste vesele besede enkrat: „Blagor tebi, zvesti hlapec, zvesta dekla, ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil. Pojdi v veselje svojega Gospoda!“ Amen.

† J. Benkovič.

2. Sv. Jožef zgled pravičnega moža.

Sv. katoliška Cerkev obhaja danes god sv. Jožefa, krušnega očeta Jezusovega. Svojega pravega Očeta ima Jezus v nebesih, kateri ga je rodil od vekomaj: „Moj sin si ti, danes sem te rodil.“ Na zemlji pa je veljal Jožef za Jezusovega očeta: „In Jezus je bil, kakor so menili, sin Jožefov.“ (Luk. 3, 23) Kolika čast je dohitela sv. Jožefa! Prav tako, kakor nam Mozes pripoveduje o egiptovskem Jožefu: „Izrael pa je ljubil Jožefa nad vse svoje sinove, zato ker mu je bil rojen v starosti; in mu je naredil pisano suktno; ko so pa njegovi bratje videli... oče pa je stvar pre-mišljeval sam zase.“ (Gen. 37)

Dragi kristjani, danes se v nebesih Jožefu svetniku klanjajo vse zvezde, vsi svetniki božji; ti so namreč kakor zvezde na nebu, uči sv. Pavel. Danes se mu priklanja luna, to je njegova deviška nevesta Marija. In solnce samo, Jezus Kristus, ga časti kot svojega očeta. Velika je čast, ki jo uživa sv. Jožef v nebesih!

S čim si je pa sv. Jožef pridobil toliko čast? Njegovo pravičnost mu je Bog poplačal. Sv. pismo namreč o njem pravi: *Jožef, mož Marije, je bil pravičen.*

Dragi kristjani! Pri sv. Jožefu se hočemo tudi mi danes učiti pravično živeti, da si zaslužimo nebeško čast in veselje!

V čast sv. Jožefu govorim!

Gotovo ste že večkrat videli podobo sv. Jožefa. Na desni roki drži božje dete, v levi ima lilijo, navadno pa še ima pri sebi tudi košarico in v nji tesarsko orodje: sekiro, žago, mero, sveder itd.

1. Tesarsko orodje nam pové, da sv. Jožef ni imel imenitne službe, dasi je bil plemenitega rodu, ampak da je bil rokodelec, mož prostega stanu. Da se na podobah vidi tudi tesarsko orodje, to nam spričuje, da mu delavski stan ni branil priti v nebesa, marveč da mu je k temu pomagal. Pošteno delo res pomaga v nebesa:

a) Z njim zadostujemo za svoje grehe. „Bog je vzel človeka in ga je postavil v vrt veselja, da bi ga obdeloval in čuval.“ (Gen. 2.) „Ker si poslušal glas svoje žene in si jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti, bodi prekleta zemlja v tvojem delu; s trudom se boš od nje živil vse dni svojega življenja.“ (Gen. 3, 17.) Res imate težko delo, dostikrat se vam

zdi, da zastonj delate; pa ni zastonj; z delom zadostujete za svoje grehe. Bog sam nam je delo v raju za pokoro naložil.

b) Delo nas varuje greha in izkušnja v. „Daj hlapcu delo, da ne bode brez dela; ker brez dela biti nauči dosti hudobije.“ (Sir. 33, 27.) Skrben oče, pridna gospodinja, marljivo dekle, delaven hlapec pravi: nimam časa, da bi me hudič motil; imam polno glavo skrbi, in da bi štiri roke imel, toliko dela me čaka. Len človek je pa kakor mrtvo meso, v katerem se ves mrčes redi. (Zgled: Putifarjeva žena ni imela drugega posla, pa je Jožefu zanjke nastavljala; Jožef pa, ki je imel vsepolno skrbi, je lahko izkušnjavi ubežal.)

c) Delo nas stori mirne. Po storjenem delu imamo mirno vest. „Glejte, malo sem delal in sem našel dosti miru.“ Po storjenem delu se sladko počiva. Kdor pa zlati čas zapravlja, nima nikdar dobre vesti. Glejte sv. Jožefa, kako je delal, potem pa mirno zaspal v Jezusovem in Marijinem naročju. Izkušnja uči, kako oni, ki veliko trpijo, radi in veselo umrjejo, saj jih Jezus kliče: „Pridi zvesti hlapec itd.“ Resnica je tedaj: „Človek je ustvarjen za delo kakor ptica za letanje...“ Pridni delavci so podobni bučelicam, ki venomer med nosijo in se za zimo oskrbé. Tudi vi se za zimo oskrbujte z živežem, toda tudi za nebesa si nanosite veliko zasluženja!

2. Lili ja, katero ima sv. Jožef v roki, pomeni sveto, lepo, pravično življenje; „kakor lili ja med trnjem“ je živel takrat sveti Jožef med hudobnimi Judi, pravičen med tistimi, ki so bili zunaj pobeljeni grobovi, a znotraj polni grešnega smradu. Pa Bog, „ki na skrivnem vidi“, je poznal sv. Jožefa ter ga je postavil oskrbnika svojemu edinemu Sinu. Bog, ki ne sodi po zunanji obliki, ampak „preiskuje srce in obisti“, ga je izvolil variha Devici, materi svojega Sina!

Krščanski mož, vsemi si zgled sv. Jožefa. Bodi pošten! Sv. Avguštin pravi, da je mož, oziroma hišni gospodar škof v svoji hiši. Res je, ker mora skrbeti, da je sam svet, pa tudi njegova družina sveta in pravična, da se katera duša ne pogubi, ki je zanjo Jezus prelil svojo srčno kri. Pošteni možje so pravi stebri sv. Cerkve. Pošten mož ima čast v svojem hramu, veljavo v občini, v celi župniji in okolici je čislán, a v nebesih ga čaka večna čast ob strani sv. Jožefa! — Krščanske matere! oglejte si tudi ve lili jo sv. Jožefa! Tudi vam lepo pristojá lili ja pravičnosti! Kakršna je hišna gospodinja, takšna je cela družina Ako je pra-

vična in dobra mati, potem je cela družina poštena, ker vsi nanjo gledajo in si po nji zgled jemljejo. Prav pravi sv. Duh: „Kdo je našel srčno ženo? Njena cena je kakor reči iz daljnega... Poslednji dan se bo smejala.“ (Preg. 31, 10, 25.)

Draga krščanska mladina! Komu bi se pa lepše podala lilija kakor vam, ki ste cvet sv. matere Cerkve! „Moder sin je veselje očetu, neumen sin je žalost svoje matere.“ Oče je ponosen, ako ima modrega sina, in mati je vesela svoje pobožne hčerke. Tako je tudi Jezus vesel mladeniča, ki je pravičen, in sv. mati Cerkev se veseli pridne deklice. Mladenič je vprašal Jezusa: „Dobri učenik, kaj naj storim, da dosežem večno življenje? Jezus pa mu je rekel: Čemu me imenuješ dobrega. Nikdo ni dober razen Bog sam. Zapovedi veš: Ne prešestuj, ne ubijaj, ne kradi, ne govori krive priče, ne delaj zvijače, spoštuj očeta svojega in mater. In oni mu odgovori in reče: Učenik, vse to sem držal od svoje mladosti. Jezus pa ga je pogledal in ga je vzljubil.“ (Mark. 10, 17.) Mladina, vzemi si danes lilijo sv. Jožefa domov, potem bo Jezus tudi tebe vzljubil!

3. Jožef ima Jezusa v svojem naročju. Tudi mi bi morali Jezusa nositi v svojem srcu. „Ali ne veste, da ste tempelj božji in da sv. Duh v vas prebiva?“ Kakor je hiša božja sezidan tempelj, in Jezus v tem tempelju v tabernakelju, tako je naše telo živi tempelj, tabernakelj pa srce naše. Vsaj tako naj bo! Kdor Jezusa v svojem srcu nosi, njemu se ni bati smrti, ker Jezus in Marija mu bosta oči zatisnila. Ni se mu bati sodbe, ker je Jezus njegov dobri prijatelj; ne večnosti, ker bo v družbi z Jezusom.

Dragi kristjani! Tako bi morali živeti po zgledu sv. Jožefa v „vsi pravičnosti in svetosti.“ Toda naše moči ne dosežejo, da bi mogli pravično živeti. „Brez mene ne morete nič opraviti.“ Treba nam je tedaj božje milosti, ki nas podpira. Ko so Egiptčani Faraona kruha prosili, jim je rekel: „Idite k Jožefu!“ Tako tudi nam nebeški kralj pravi, če ga česa prosimo: Idite k Jožefu! Torej se pa obračamo k tebi, o sv. Jožef, in te ponižno prosimo, izprosi nam pri Jezusu vse tiste milosti, ki so nam potrebne, da lepo pravično in sveto živimo, srečno umremo in se s teboj večno veselimo! Amen.

† Dr. Križanič, 1880. — Priobčil Fr. Stuhec.

Tretja postna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

III. Dogodki, ki so se godili medtem ko je Jezus visel na križu.

Vsi ki me vidijo, me zasmehujejo.

Ps. 21. 8.

Ako imajo pri kaki hiši bolnika, kojemu so že štete ure življenja, tedaj se vidijo povsod v hiši znamenja globoke žalosti, in tujec, ki pride v hišo, pozna na prvi pogled, da je prišel na dom žalovanja. Daleč na okolo vlada nenavadna tihota, kojo le tuptam prekine tužno ihtenje sorodnikov, vse delo pri hiši počiva, nikogar ne veseli, kaj v roke vzeti, vsi pogovori se vrtijo okoli osebe bolnikove, vsaka njegovih besed, ki jo izpregovori, se pripoveduje obiskovalcem, vsaka želja se mu izpolni namah.

Celo drugače je bilo na domu Jezusove smrti, na samotni Golgoti. Do zadnjih trenutkov se razen Marije, Janeza, nekaterih žalujočih žen in desnega razbojnika nikdo ni sočutno zmenil za križanega Zveličarja. Še v zadnjih trenutkih mu ne privoščijo ljubega miru. Tu se razlega zabijanje žrebljev, s kojimi so pritrjevali napis nad njegovo glavo, tam se divji vojaki prepirajo in vadjajo za njegovo obleko in po vsej gori odmeva krohot in porogljivo zasmehovanje, s kojim Judje — te divje hijene — spremljajo še zadnje vzdihljeje pojemajočega Jezusa.

Pojdimo tudi mi spet tje pod Jezusov križ, kjer smo se mudili še zadnjič, in pogledjmo si brezozirno vedenje neverne druhal, ki na vse mogoče načine greni še zadnje trenutke umirajočemu Zveličarju.

Ko je nekdam Jezus v puščavi nasitil pet tisoč mož, je bila množica vsled tega čudeža tako iznenadena, da so ga hoteli postaviti za svojega kralja, ako se jim Jezus ne bi bil umaknil. (Jan. 6, 15.) To prenaplo navdušenje množice za Jezusa pa se je med njegovim trpljenjem ohladilo vedno bolj. Le ime kralja so mu še pustili, a ne v počeščenje, temveč v zaničevanje. Kot takega so ga s trnjem kronali, mu dali mesto žezla trst v roko, ter ga ogrnili s starim vojaškim plaščem. Na križu pa so mu nad zgavje pribili napis, ki ga zaničljivo imenuje kralja. Pilat je hotel v svoji hudobiji povzročiti, naj bi mimogredoči popotniki

Kristusa še po njegovi smrti zasramovali, ter ga dolžili častilakomnosti, češ, da je iskal kraljevo čast, čeprav je zakrival celo svoje božje dostojanstvo ter po besedah Davidovih postal: „Zasramovanje ljudi in izvržek ljudstva.“ (Ps. 21, 7.)

Toda Pilat je dosegel ravno nasprotno, kajti „moje misli niso vaše misli, ne vaša pota moja pota,“ pravi Gospod. (Iz. 55, 8.) Napis nad križem naj bi ga očitno zasramoval, pa je le pomnožil njegovo slavo. Od tiste ure, ko je Jezus zaničevan visel na kalvarškem križu, do današnjega dne pozdravljajo kristjani sveti križ, kjerkoli ga najdejo, in napis na križu nam že blizu 2000 let ponavlja besede svetega pisma, katere veljajo Kristusu križanemu: „Kralj bodi čez nas, in nas sodi in hodi pred nami in se vojskuj za nas“ (1. Kralj. 8, 19. 20.) in dokler bo po zemlji slovelo Kristusovo ime — slovelo ime Križanega — slovelo pa bo do konca dni — bo slehernemu kristjanu največji ponos, imeti Kristusa kralja in se zvati njegovega služabnika, kakor je to ponosno poudarjal sveti apostol rekoč: „Paulus servus Jesu Christi. Pavel služabnik Jezusa Kristusa.“ (1. Rimlj. 1.)

Pilatov napis je slovel takole: „Jezus nazarenski, kralj Judov.“ (Jan. 19, 19.) Pilat je s tem gotovo hotel reči: Ta se je delal kralja Judov, pa ni bil, in zato je bil križan. Po božjem privoljenju je zapisal tako, da je povedal pravo veljavo Jezusovo in pravi vzrok njegove smrti. On je bil kralj (Mesija) Judov in ravno zato je umrl na križu po večnem sklepu božjem. Pilat je s svojim napisom Jezusa nehote imenoval s tistim imenom, ki doni najslajše vsakemu kristjanu, in ki pove vse, kar je storil in trpel Jezus za nas. S svojo smrtjo na križu pa je Jezus potrdil, da nam je v resnici bil to, kar pomeni njegovo ime, namreč Odrešenik ali Zveličar.

Predragi v Gospodu! kristjani se imenujemo, Kristusovo častljivo ime nosimo v sebi, Bog pa hoče, da bi bili kristjani ne le po imenu, temveč tudi v dejanju, da ne bi nikdar onečastili svetlobe tega najčastitljivejšega imena z življenjem, katero ne bi bilo vredno solnčne svetlobe. Ako smo kristjani v resnici, morajo od nas odsevati tudi Kristusove čednosti, krotkost, ponižnost, ljubezen do ubožstva i. dr. Te čednosti so bile pač njegove stanovitne in neločljive tovarišice. Le škoda, da so nam znane samo po imenu. Katoliško ime imamo radi, zameril bi se nam hudo, kdor bi nas nazival drugače, po katoliški veri živeti pa nam je tako malo mar. Kako zanikarno izpolnjujemo božje

zapovedi, kako zaspano poslušamo glas sv. Cerkve, kako neljubo in zoperno nam je vsako zatajevanje. Kristusa je njegovo ime stalo silno veliko, stalo ga je kri, križ in smrt. Ni čuda, da ga nad vse poveljuje sveto pismo, ki pravi o njem: „Nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli biti zveličani.“ (Djan. ap. 4, 12.) Toda koliko jih je, ki zlorabijo to v naše zveličanje dano ime ter s svojim pregrešnim imenom onečaščujejo ime Kristusovo in se vedejo, kakor da bi zavoljo tega, ker je Jezus zadostil za naše grehe, imeli nekako pravico, grešiti brez strahu in brez skrbi.

Ni pa ugajalo Judom, da je Pilat pisal: „Kralj Judov“, zato so mu rekli: „Nikar ne piši kralj Judov; ampak, da je on rekel, kralj Judov sem.“ (Jan. 19, 21.) Kjer je greh, tam ni edinosti, ni složnosti. Pilat in Judje so skupno delali na Jezusovo smrt, in vendar se ne strinjajo med seboj. Pilat je za Jezusa sestavil napis: „Kralj Judov“ da bi s tem očitno naznanil, da je o njem izrekel pravično sodbo, češ, da ga je obsodil zato, ker si je prilastoval ime Judovskega kralja. Tako ime pa je v oči bodlo Jude, zato so hoteli z lažmi pokriti svojo nevoljo prigovarjajoči Pilatu, naj zapiše: Da je Kristus rekel: Jaz sem kralj Judov. O zviti, kačji rod! Kdaj, kje, pred kom pa je Kristus to trdil? Pripeljite priče! Da je pred izvolitvijo v kralja ubežal, to je znano (Jan. 6.), da bi pa bil kdaj iskal kraljevo čast, tega nihče ne more dokazati. S Pilatom je sicer govoril o kraljestvu in na njegovo vprašanje: Si ti kralj? je odgovoril: Ti praviš, da sem. Da bi pa iz njegovega odgovora Pilat krivo ne sklepal, da on hrepeni po posvetnem kraljestvu, je precej pristavil: Moje kraljestvo ni od tega sveta. Zastonj se torej jezite in z zobmi škripljete, zlobni Judje! kajti popolnoma prav je, da se je umirajočemu Zveličarju na križu prisodilo ime kralj. On je v resnici kralj, kakor govori o njem prerok, rekoč: „Jaz pa sem od njega postavljen kralj čez Sion.“ (Ps. 2, 6.) On je tisti kralj, o kojem govori kralj David, ko spodbuja angelske kneze, rekoč: „Odprite prvaki! svoja vrata in odprite se večna vrata, da pojde noter slavni kralj.“ (Ps. 23, 7.) Njega imenuje sv. apostol Pavel: „Kralja kraljev, in Gospoda gospodovavcev.“ (1. Tim. 6, 15.)

Predragi v Gospodu! Kristus je naš kralj, a zraven njega nam usiljuje še drugi kralj, namreč satan svoje gospodstvo. Oba se trudita, širiti svoje kraljestvo po svetu. Kristus se nam ponuja v kralja po svojih namestnikih, po svojih zvestih

kristjanih, po dobrih knjigah in krščanskih časnikih, po različnih pripomočkih pobožnega življenja. Satan ima svoje služabnike nezveste, odpadne kristjane, koje pošilja v skrivne, protiverske družbe, v nenravna gledališča, v zloglasne gostilne, v brezbožne šole, se usiljuje po veri sovražnih časnikih in spisih, se prilizuje po umazanih podobah in razgaljenih kipih. Kristusov razglas se glasi: „Ako kdo hoče priti za menoj, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.) Satanov oklic pa slovi: „Pridite in uživajte pričujoče dobrote . . . venčajmo se s cveticami, dokler ne zvenijo.“ Kristus plačuje svoje tukaj z mirno vestjo, s srečo in blagoslovom, tamkaj pa z onim plačilom, koje opisuje sv. Pavel rekoč: „Oko ni videlo, uho ni slišalo . . .“ Satana plačilo je tukaj sramota, nehvaležnost, nezadovoljnost, nepokoj, obup, tamkaj pa večno pogubljenje. „Na izbiro vam je sedaj dano, tako vam kličem z junaškim Jozuetom, izvolite si danes, kar vam dopade, komur ste dolžni posebno služiti.“ (Jos. 24, 15.) Kdo bi pač hotel priseči na zastavo satanovo? Gotovo nobeden izmed vas. Na Kristusovo zastavo smo prisegli pri svetem krstu, in to prisego smo ponovili pri prvem svetem obhajilu in to storimo tudi danes!

Odpovejmo se danes na novo hudobnemu duhu, vsemu njegovemu napuhu, in vsem njegovim delom. Odpovejmo se vsej neveri, vsej verski brezbriznosti in mlačnosti. Odpovejmo se vsakemu sovraštvu, jezi in prepiru, vsem nečistim željam, vsaki prepovedani tovarišiji in nevarni priložnosti. Odpovejmo se vsemu krivičnemu blagu, laži in goljufiji, pijanosti in požrešnosti, vsemu, kar je greh.

Z besedo in z dejanjem kažimo, da izvolimo Kristusa za svojega kralja. Nad vse čislajmo njegovo sveto vero, njene šege in obrede, ljubimo molitev, skrbno obiskujmo cerkev, goreče prejemajmo svete zakramente. Po vsej moči si prizadevajmo, da s svojim pobožnim življenjem pridobimo tudi svojega bližnjega za dobro stvar.

Pilat se je sedaj vendarle ojunačil, da je brez strahu zamere odklonil prošnjo onim, ki so želeli, naj se spremeni napis na križu. Dosedaj se je dal, trstu enak, od Judovske volje majati semtertje; zdaj pa je trden, ko skala ter se ne da ne z besedo, ne s prošnjo pregovoriti, temveč odločno in kratko odslovi nadležne prošnike rekoč: „Kar sem pisal, sem pisal. Od kod vendar je dobil nestanoviten Pilat toliko poguma, da se ne zmeni več

ne za prilizovanje velikih duhovnov, ter se ne boji več cesarja. Vzrok te spremembe na Pilatu je nepremagljiv utis, kojega je nanj napravilo Jezusovo trpljenje. Pilat je opazoval Jezusovo trdno stanovitnost, je videl njegovo nepremagljivo dušno moč v najhujši bridkosti, občudoval je njegovo neprememljivo srčnost v prenašanju najsilnejših telesnih bolečin — in vse to ne brez vpliva. Zgled Jezusov ga je gonil in primoral, da je stanovitno potrdil prvotno sestavljeni napis na Kristusovem križu.

Pripravimo tudi mi Kristusu na križu enako tolažbo, kakor Pilat s tem, da so v prihodnje trdnejši naši sklepi resničnega poboljšanja, koje smo do sedaj tako lahko-mišljeno prelamljali. Nič naj nas v prihodnje ne odvrne od pota pravice, od stopinj Kristusovih, ne naša h grehu nagnjena narava, ne grešna priložnost, ne skušnjava peklenškega sovražnika. Nepremakljivo naj pri nas velja geslo: Kar smo pisali, smo pisali, t. j. svojo obljubo, poboljšati življenje, varovati se greha, vaditi se v čednostih, hočemo spolnjevati tako stanovitno, kakor da bi bila vsekana v kamen. Ne z žuganjem, ne s prilizovanjem, ne z dobrim, ne s hudim, ne v življenju, ne v smrti se ne damo premakniti ni za las od trdnih sklepov, koje delamo sedaj o velikonočni spovedi, kajti le: „Kdor vstraja do konca, bo zveličan.“ (Mat. 10, 22.)

Dokler je Kristus še hodil po zemlji, so vsi kraji, katere je obiskal, bili priče njegove dobrotljivosti. Nasitil je na tisoče lačnih, okrepcal slabe, ozdravil bolnike, podelil slepim pogled, gluhim posluh, mutastim dar jezika, otel potopljenca, osvobodil obsedene, obudil mrliče; z eno besedo: „Hodil je okoli deleč dobrote.“ (Dj. ap. 10, 38.) A tudi na križu ni mirovalo njegovo usmiljeno Srce. Ko je že storil vse v odrešenje človeštva, ko je daroval že za nas kri in življenje, še ni hotel pozabiti tistih, ki so ga križali, in čeravno so se po svoji trdovratnosti skazali nevredne njegove milosti, jim je vendarle skazal svojo dobrotljivost s tem, da jim je prepustil svoje oblačilo, koje so si razdelili.

Kristus na križu do zadnjega dobrotljiv do svojih sovražnikov nas uči dejanske ljubezni do bližnjega, ter nas opominja s svojim zgledom, naj radi opravljamo ona dobra dela, ki so nam priporočena pod imenom telesna dela usmiljenja. Med človekom, ki rad pomaga svojemu bližnjemu, in med Bogom, ki stotero poplača vsako dobro delo, je takorekoč neprestano tekmovanje. Človek, ki bližnjemu rad pomaga, Bogu na obresti nalaga.

Ko so vojaki vzeli Kristusovo oblačilo, „so naredili iz njega štiri dele, vsakemu vojaku en del.“ (Jan. 19, 23.) Komaj je Kristus umrl na križu, že se je delilo njegovo oblačilo. To je osoda vsega časnega blaga in posvetnega premoženja, da nima obstanka in vsak trenutek menjuje svojega posestnika. Ako se človeku — polzki ribi enako — ne izmuzne iz rok že v življenju, ga pa gotovo izgubi v smrti.

Kaj pa se učimo iz tega? Kolikor bolj spoznamo minljivost vsega posvetnega blaga, toliko manj bi imeli zaupati vanj. Kdor svoje srce navezuje na posvetne zaklade, koje pojco molj in rja in koje ukradejo tatje, tisti zgubi svoje srce. Zato opominja prerok: „Akoravno se namnoži bogastvo, ne navezujte nanj svojega srca.“ (Ps. 61, 11.) Pa tudi ne žalujte in ne obupajte, kadar vas zapušča bogastvo vsled kake nesreče ali krivice. Nič se ne zgodi brez božje previdnosti in modrosti. Kar se nam prigodi, ni slučaj, temveč božja skrivnost. Kakor ne pade nobeden list z drevesa, nobeden las z glave brez volje Očeta nebeškega, tako je tudi naša sreča in nesreča delo volje božje. Zato v nesreči ne smemo obupati, temveč svojo voljo, svoje žalostno srce k Jezusu na križ pribimo, ter svojo časno zgubo ogledujemo s takimi očmi, s kakršnimi je gledal Kristus, ko so vojaki delili njegovo obleko, namreč z dobrotljivimi očmi, brez žalosti, brez nevolje, brez jeze.

Vojaki so si sicer razdelili drugo obleko Kristusovo, ne pa suknje, kakor piše sv. Janez: „Suknja pa je bila brez šiva, od vrha sceloma tkana. Rekli so tedaj med seboj: Nikar je ne režimo, ampak vadljajmo za njo, čegava bo.“ (19, 23. 24.) Pobožna misel je, da je Mati božja to suknjo lastnoročno izdelala ter da je rastla z njim vred in se prilegla vsaki velikosti njegovega telesa. Podobna je bila oblačilu duhovnikov (2. Mojz. 28, 4. 39.) od zgoraj dol v eno celoto tkana, tako da bi razrezana vojakom ne bila v nobeno rabo. Dragoceni ostanki svete suknje so prišli pozneje v roke pobožne cesarice Helene, katera jih je darovala prestolnemu mestu Trevir, kjer se shranjuje do današnjega dne in se od XII. stoletja sem v gotovih obrokih izpostavlja javnemu češčenju.

Enotna obleka Kristusova brez šiva je po mnenju svetih učencov predpoda nerazrušne edinosti svete Cerkve. „Nikdo ne more obleči Kristusa,“ pravi sv. Ciprijan, „kdor hoče razcepiti Cerkev božjo.“ Kristusovo Cerkev pa raz-

cepijo vsi krivoverski učeniški, ki pačijo Kristusov nauk, zametujejo ali krivo razlagajo sveto pismo, ki tisuče kristjanov zapeljejo na pot zmote in večne nesreče. Sv. Petru Alkantarskemu se je nekdanj prikazal Kristus z raztrganim oblačilom. Na vprašanje, kaj da pomeni na toliko kosov razrezana obleka, odgovori Kristus: Krivoverec Arija je raztrgal mojo obleko, ki je katoliška Cerkev. In koliko so prizadejali sveti Cerkvi od Arija do danes razni krivoverci, ki so bodisi z besedo, bodisi s peresom trgali njeno obleko, čeprav niso mogli zmanjšati lepote njenega telesa!

Molimo predragi! prav radi za svoje brate, ki živijo v zmoti, v krivoverstvu, v razkolu; pristopimo radi k prelepim bratovščinam, ki imajo namen od Boga izprositi usmiljenja in spreobrnjenja za one nesrečne brate in sestre, ki živijo ločeni od svete Cerkve (kakor je n. pr. bratovščina sv. Cirila in Metoda), predvsem pa skrbimo, da med nami vlada ljubezen in mir. Ako hočemo namreč drugim biti apostoli, more predvsem med nami vladati tista ljubezen, katero Kristus sam imenuje glavno znamenje svojih učencev rekoč: „V tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.“ (Jan. 13, 35.) Kristus je prepustil vojakom svojo suknjo, naj vadljajo za njo, da prepereči vsak prepir med njimi in odvrne vsako priložnost k nesložnosti, naj bi s tem učil tudi nas, da mu je medsebojna ljubezen še v zadnjih trenutkih bila najbolj pri srcu.

„Nikar je ne režimo, ampak vadljajmo za njo, čegava bo.“ (Jan. 19, 24) Tako so govorili med seboj vojaki, ter ne da bi vedeli, izpolnili prerokovanje 21 psalma: „Moja oblačila so si razdelili, in za mojo suknjo so vadljali.“ (Ps. 21, 19.) Vsa zapuščina umirajočega Zveličarja je bila le revna suknja. Njegov ubogi rednik sv. Jožef, ki je z delom svojih rok služil živež svoji družini, mu ni zapustil nobene dote. Njegova mati Marija je ljubila po zgledu svojega Sina revščino, ter bila toliko ubožna, da je po Jezusovi smrti moral za njo skrbeti sv. Janez. Zato je bila revna suknja, ko jo je izročil vojakom, vse njegovo bogastvo.

Napočil bo tudi za nas trenutek, ko se bo treba ločiti od vsega posvetnega imetja. Kako lahka nam bo ta ločitev, ako imamo le malo časnega blaga, medtem ko se bogatinu, ki neredno ljubi svoje premoženje, „godi v zadnji uri kakor popotniku, ki zaradi premnogih domačih skrbi nikdar vesel ne zapusti domače hiše.“ Ko bi se pač na ta trenutek ločitve od vsega posvetnega večkrat spominjali, koliko lažje bi prenašali

revščino, koliko skrbneje bi se varovali vsake krivice, tatvine, goljufije, oderuštva, prepиров in vsake škode bližnjega, koliko veselejši bi gledali smrti v obraz in hrepeneli po večnem bogstvu nebeških zakladov. „Kristjanov največja sreča je, da morejo z uboštvom kupiti nebeško kraljestvo.“

Opešale so sedaj krvoločnih rabeljnov krvave roke, ugladilo in skrhalo se je njih mučino orodje na Jezusovem telesu, niso pa še umolknili in se utrudili hudobni jeziki, ki božjemu Zveličarju niso prizanesli niti na križu. „Ti pa, ki so mimo hodili, so ga preklinjali in zmajevali s svojimi glavami in so rekli: „Aha, kako tempelj božji podiraš in v treh dneh zopet sozidaš, pomagaj sam sebi.“ (Mat. 27, 39. 40.) Ker ga niso mogli mučiti več z rokami, mučili so ga z jeziki in ker niso našli na njem nobenega greha, očitali so mu dobrote, koje so od njega prejeli, šalili se iz njegovih čudežev in zasramovali njegove nauke. In da bi tem ložje pasli svoje zvijačne oči na Jezusu, so se sprehajali ošabno pod križem, majali z glavami in ga zasramovali z najzaničljivšim posmehovanjem.

Ko so raznovrstne nesreče zadele potrpežljivega Joba, je vedno še hvalil Gospoda rekoč: „Gospod je dal, Gospod je vzel... Gospodovo ime bodi češčeno.“ Ko so ga pa jeli zaničevati njegovi prijatelji in njegova žena, tedaj se ni mogel dalje premagati, začel je tožiti, ter pogubljeni dan svojega rojstva. Tako ga je bolelo zaničevanje, ki se je globoko vrilo v njegovo srce. Poglejmo pa na Jezusa! Oh, žalosten prizor! Gol visi na križu pribit za roke in noge v brezmejni bridkosti med dvema razbojnikoma. Ali ni bilo to že dovolj mučno? A njegovi sovražniki se ne zadovoljijo s tem, v telesne rane še mečejo ostre pušice najpodlejšega zasramovanja.

Bogu bodi potoženo, da se zaničevanje in preklinjevanje božjega Zveličarja ponavlja še dandanes med nami, ne sicer tolikokrat z jezikom, kakor z dejanjem. Vselej zaničuješ na križu visečega, obleke oropanega Kristusa, kadarkoli se ošabno in čez svoj stan oblačiš. Vselej se norčuješ iz Kristusove revščine, kolikorkat si prilastuješ krivično blago, ter goljufaš ali odiraš bližnjega. Vselej zametuješ Kristusovo ponižnost, kolikorkat sam neredno hrepeniš po časti in slavi. Vselej zasramuješ Kristusov križ, kedar se udaš pregrešnemu posvetnemu veselju, na križe in težave pa gledaš z nevoljnimi očmi in jih ne prenašaš potrpežljivo. Tako delaš, tako se zadržiš, tako živiš ti, ki si kristjan.

Drugo, kar so Kristusovi sovražniki njemu očitali še na križu, je zapisal sv. Matevž: „Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati.“ (27, 42.) Pri tem očitaniu se mora človek nehote spominjati besed psalmista: „Mentita est iniquitas sibi,“ lagala je hudobija sama sebi. (Ps. 26, 12.) Lažnjivi in zlobni rod pismarjev in farizejev je na lastne oči gledal, koliko čudežev je storil Jezus, tako da so že med seboj govorili: „Kaj hočemo storiti, ker ta človek dela veliko čudežev.“ (Jan. 11, 47) Kar pa sam sebi ne pomaga s križa, hočejo zavreči vse druge čudeže. Ni li ravno s čudeži dokazal, da je vsemogočen? Če je pa to, ali potem sebi ne more pomagati? Ni li že na Oljski gori s samo besedo k tlom podrl oborožene vojake, ki so ga hoteli prijeti? Ni li tu pokazal, da si more pomagati, če le hoče?

A ne le hinavski farizeji, temveč tudi veliki duhovni, s pismarji in starejšinami vred so zasramovali Kristusa. (Mat. 27, 41.) Kolikor više je kdo po svoji službi, kolikor več ugleda ima med ljudstvom, toliko večje pohujšanje povzroči njegov slab zgled. Imenitnejši ko je kateri stan, bolj je slehern v njem dolžan bližnjemu svetiti z lučjo lepega zgleda in večja je pregreha, ako se ne drži svojega stanu. Zato je za celo okolico največja kazen božja, ako Bog pripusti, da se tam nahaja vplivna oseba, ki pa živi pregrešno. Nasproti pa pobožen mogočnež, ki zvesto izpolnjuje zapovedi božje in cerkvene, mnogokrat več opravi, nego najmogočnejši misijonar. Posebno so pobožni duhovniki, ki učijo bolj z zgledom, nego z besedo pravi blagoslov za vsak okraj, slabi duhovniki pa največja bridkost Jezusovega najsvetejšega Srca.

Od slabega zgleda zapeljano je tudi ljudstvo kmalu soglašalo v zasramovanje Kristusovo. Sv. Lukež sicer pravi: „Ljudstvo pa je stalo in gledalo.“ (Luk. 23, 35) Radovedni, kakor so že preprosti ljudje, so si ogledovali nekaj časa molče krvavi prizor. Toda kmalu se pridružijo zasramovalcem, kakor poroča sv. Matevž: „Ti pa so memo hodili, ga preklinjevali in s svojimi glavami zmajevali in so rekli: Aha, kako tempelj božji podiraš in v treh dneh spet sozidaš, pomagaj sam sebi. Če si Sin božji, stopi s križa.“ (Mat. 27, 39. 40.) Kako naglo se človek priuči govornice zaničevanja. K temu ni treba mnogo uka, ni treba posebne učnosti, treba je le zlobnega srca. Kolikokrat je bilo ravno to ljudstvo priča Jezusovih čudežev, deležno njegovih dobrot, sedaj pa pozabi na vse in predrzno sramoti in žali svojega dobrotnika.

Pač bi se Jezus smel pritožiti z besedami preroka Miheja: „Moje ljudstvo! kaj sem ti storil ali s čim sem ti bil nadležen? Odgovori mi!“ (Mih. 6, 3.)

Ta pritožba bi pa po vsem svojem obsegu zadevala tudi nas, ki smo polni ne hvaležnosti do Jezusa. Premislimo vse od njega prejete milosti, vse dobrote, koje nam deli vsak dan, spomnimo se le onih dobrot, katere nam v enem dnevu deli roka božja in potem se vprašajmo: kje bi mi bili, kakšni bi bili, kaj bi bili, ako nam Bog ne bi pomagal, ako ne bi bil Kristus trpel za nas!

„Če si Sin božji, stopi s križa.“ To je bila zadnja zvijača satanova. Kristus naj zapusti križ, naj ostane živ, naj ustavi delo svojega odrešenja, naj peklu prepusti bogati plen ne umrjochih duš. Toda Kristus ravno zato, ker je Sin božji, ker hoče do zadnje pičice spolniti voljo svojega nebeškega Očeta, zato ne ugodí satanu, ne stopi s križa. Tako je Kristusa vse zaničevalo in zapustilo. Duhovniki in lajiki, gospodje in služabniki, Judje in pogani — vsi so bili edini v zaničevanju Kristusa.

Le žal! da to zaničevanje še tudi danes ni ponehalo. Res da sicer danes milijoni pripogibajo svoja kolena pred Kristusom, a ne da se tajiti, da večje je število onih, ki nadaljujejo ono zaničevanje na križu. Na prvem mestu so se še dandanes farizeji in pismarji, ki tekmujejo v zaničevanju vsega, kar le spominja na Kristusa. Le mislite na posilno odstranitev podob Križanega iz šol in uradov na Francoskem. Nobeden nauk svete Cerkve, nobeden obred, celo najsvetejše skrivnosti niso več varne pred zavidnim in zaničljivim očesom framasonških oblastnikov. In to zaničevanje odmeva že po najširših slojih preprostega ljudstva. Kako daleč v sovraštvu do Kristusa da so že prišli, to spričuje ona, čez vso Evropo razširjena druhal, ki nič več ne veruje ne o življenju po smrti, o Bogu, o Odrešeniku, ne o nebesih, ne o peklu, ki nasprotuje vsaki veroizpovedi, to spričujejo pa tudi vedno se množeči verski odpadniki. Molimo predragi! molimo goreče, naj bi skoraj že začel drugačen duh prešinjevati človeško družbo, naj ljubi Bog okrajša dneve hudih izkušenj svete Cerkve, naj zmanjša število onih, ki ne hvaležno zapuščajo najboljšo mater svojo sveto Cerkev in sekajo s tem nove rane trpečemu Srcu Jezusovemu. Molimo v ta namen (kjer je to navada, kakor v Lavantinski škofiji, da zvoní v soboto ob deveti uri) vselej po-

božno „Očenaš“ in „Češčeno Marijo“ za ohranjenje edinosti svete vere, danes pa pokleknimo in skupno opravimo nastopno molitev:

Molitev za ohranjenje edinosti svete vere. — O Jezus, moj Zveličar in Odrešenik, Sin živega Boga, glej, mi klečimo pred teboj ter te prosimo odpuščenja in hočemo zadostiti za vsa preklinjanja tvojega svetega imena, za vse skrunitve, ki se godijo tebi v najsvetejšem zakramentu, za vsa onečeščenja tvoje brezmadežne deviške Matere, za vsa obrekovanja in zaničevanja tvoje neveste, svete rimsko-katoliške Cerkve.

O Jezus, ki si rekel: Česar koli bote Očeta prosili v mojem imenu, to bom storil, mi ponižno prosimo za svoje brate, ki so v nevarnosti, da grešijo; obvaruj jih vabil k odpadu od prave vere; reši nje, ki že stojijo na robu brezna; daj vsem luč in spoznanje resnice, pogum in moč v boju zoper hudo, stanovitnost v veri in dejansko ljubezen!

Za to prosimo, o najdobrotljivši Jezus, v tvojem imenu Boga Očeta, s katerim živiš in kraljuješ v edinosti svetega Duha od vekomaj do vekomaj. Amen.

Nepopolni odpustek 300 dni enkrat na dan za vse vernike, ki to molitev molijo klečé in pobožno. (Papež Leon XIII. dne 15. februarja 1902.) — Popolni odpustek enkrat na mesec ob poljubnem dnevu vsem vernikom, ki to molitev opravijo vsak dan. Pogoji: izpoved, sveto obhajilo in molitev po namenu sv. Očeta. (Papež Leon XIII. dne 27. oktobra 1902.)

Ivan Rotner.

2. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Iv. Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčil Fr. Stuhec.)

III. Marijina žalost nad grešniki, ki se ločijo od Jezusa.

Sin, kaj si nama storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.

Luk. 2, 48.

1. Sv. apostol Pavel uči: „Kateri so enkrat bili razsvetljeni, tudi izkusili nebeški dar in se udeležili sv. Duha, a so odpadli, takim je nemogoče, da bi se spet ponovili in izpreobrnili, oni, ki iznova križajo sami sebi Sina božjega in zasramujejo.“ (Hebr. 6, 4. sl.)

Dragi kristjani, tisti torej, ki so sveto živeli, pa zopet padejo, se težko izpreobrnejo, jako težko. To je druga Marijina žalost,

katero smo zadnjikrat premišljevali. Komaj se Marija z Jezusom naseli, že mora iznova bežati. Toda Herod je prej umrl, nego je Marija Jezusa nazaj prinesla!

Zdaj v svetem postnem času si morete zopet pridobiti, kar ste zapravili!

2. Največja žalost, ki jo je Marija morala na svetu trpeti, je bila žalost, o kateri hočemo danes premišljevati, namreč ta, da je izgubila svojega Sina v tempeljnu. Kdor je slep od svojega rojstva, temu je malo mar, da ne vidi ljubega solnca; kdor pa je že gledal to luč, a je potem oslepel, o ta je nesrečen in žalosten, in se ne da utolažiti. „Le enkrat bi videl, kak solnce gor gre.“ Nesrečna duša, ki je celo v posvetne veselje utopljena in ljubega Boga le malo pozna, komaj v pamet vzame, kadar Boga izgubi. Kdor pa Boga ljubi in je poizkusil sladko božjo pričujočnost, o kolika žalost, če Boga izgubi. A Marija je bila privajena na sladko pričujočnost Jezusovo. Kako oster meč je pač zadel njeno srce, ko je Jezusa izgubila!

3. Žalostna mati je iskala svojega Sina in je povpraševala: „Ali ste ga videli, katerega moja duša ljubi?“ (Vis. pes. 3.), pa nikdo ji ni vedel kaj povedati. Ko je Ruben izgubil svojega mlajšega brata Jožefa, je rekel: „Ni ga več mladeniča in jaz, kam se naj obrnem?“ (Gen. 37, 30.)

Marijina žalost je bila tudi zato tako velika, ker je v svoji ponižnosti dejala, da ni vredna več toliko zaklad varovati, kakor je božji Sin, in da ni več vredna z njim živeti. Zato je rekla: „Sin, kaj...“ S temi besedami Marija Jezusu ni oponašala njegovega ravnanja, ampak se mu je samo-potožila, da je tako dolgo bila ločena od njega!

Enake žalosti, o Marija, ti nočemo obnoviti. O Jezus, bodi pri nas, o Marija, oglej se na nas!

I. Kateri so pravični in so z Bogom združeni ter Jezusa nosijo v svojem srcu, a jih Jezus zapusti, oni pa Jezusa, le-ti so krivi tolike žalosti matere Marije.

Ta Marijina žalost pa naj bi tiste duše tolažila, katere trpijo dušno suhoto in se jim Jezus za kratek čas skrije, jim vzame duhovno tolažbo in jih samim sebi prepusti. „Moja duša je kakor zemlja brez vode.“ (Ps. 142, 6.) Dasi je to žalosten polажaj duše, vendar ni znamenje, da bi duša izgubila milost božjo, ampak

Kristus svoje izkuša, ali mu bodo tudi tedaj zvesti, če jim vzame dušno tolažbo, ali se bodo tudi takrat dobro vojskovali; če jim on ne pomaga več.

a) S tem hoče torej izkušati, kakor se prijatelj v nesreči spozna, kakor orel uri mladiče letati, kakor je Bog Joba samemu sebi prepustil, a ga nazadnje pohvalil: „Ali si videl mojega služabnika Joba, da mu ga ni enakega na zemlji, da je preprost in pravičen človek, ki se Boga boji in se hudega zdržuje.“ (Job 2, 3.)

b) Ponižati hoče one, ki se zbog obilnih milosti prevzemajo. „Dobro je zame, da me ponižuješ,“ pravi psalmist, „kajti preden sem bil ponižan, sem grešil.“ (Sv. Frančišek Sal. Filot. IV. del 14. pogl. 1.)

c) To se dogaja onim, ki milosti božje zanemarjajo. Izraelci niso dobili nič mane, če si je niso navsezgodaj nabrali: po solnčnem vzhodu se je stalila. (Ex. 16, 21.)

Dušna suhota je hud položaj. Jezus sam ga je poizkusil, Marija tudi. Ta žalost se je zlasti Mariji v veselje izpremenila, ko je zopet našla svojega Jezusa. Torej tudi ti išči Jezusa v dušni suhoti in moli s psalmistom: „Zakaj si žalostna, moja duša, in zakaj me motiš? Zakaj, še ga bom hvalil, on je pomoč mojega obličja!“ (Ps. 41, 6.) Bog se nam skriva, da bi ga s tem večjo ljubeznijo iskali.

Ako pa duša potem tudi Jezusa zapusti, ako reče: Nimam veselja več nobenega, bom vse pustila, glejte, to je tretja Marijina žalost. Taka duša se z Jezusom nikdar ne bo sešla. Tak kristjan je enak sinu ali hčeri, katera sta pridna bila, dokler ju je očetov prst svaril, in dokler ju je skrbna mati strahovala in opominjala; kakor hitro pa očeta smrt pokosi ali otrok mater izgubi, že je sin pozabil na očetov in materin glas, že je hči z eno nogo na širokem potu. O, vam je tak otrok žalost za preostalega očeta ali preostalo mater! Ravnotako je Marijina žalost kristjan, kateri hitro Jezusa zapusti, če se on za malo časa od njega oddalji. O duša, išči ga, tri dni, celo leto. Sv. Katarina Sijenska ga je več let iskala in potem vprašala: kje si bil? Odgovoril ji je: „Sredi tvojega srca.“ Ni treba žalovati, če se ti sami zdi, da te je Jezus zapustil; če je bilo prej sedem praznih klasov, bo pa pozneje sedem polnih, t. j. več milosti!

II. Grešnik je izgubil Jezusa s svojim grehom, O, to je Marijina žalost, da toliko grešnikov po svetu hodi, ki so Jezusa izgubili, a se prav nič ne zmenijo za to, nič ga ne iščejo. Gospod

takim govori: „Vi niste moje ljudstvo in jaz nočem vaš Bog biti.“ (Ozej 1, 9.) Sv. Avguštin pravi: „Največja nesreča za uboge ljudi je navadno to: Če izgubijo vola, hitro za njim letijo, da ga najdejo, in če ovco izgubijo, jo skrbno iščejo, in nimajo prej miru, dokler osla ne najdejo; če pa svojega Boga človek izgubi, potem pa je in pije in miren ostane.“

„Iščite najprej božje kraljestvo,“ opominja Kristus. (Mat. 6, 33.) Glejte, kako ljudje lovijo srečo, a je nikjer ne najdejo — ker pri tem lovu navadno Jezusa izgubijo.

V Indiji je neki mladenič šel iz svoje hiše na grešno pot. Slišal je za seboj glas: „Stoj, kam si namenjen?“ Oglela se in vidi podobno Marijino, ki je meč potegnila in rekla: „Vzemi ga in rani moje srce, namesto da mojega Sina zopet raniš z novim grehom!“ Mladenič poklekne, objokuje svojo zmoto ter se spokori. (Uporaba.)

III. Dasiravno je Marija Jezusa rodila, da bi se svet po njem zveličal, vendar jih bo toliko ljudi pogubljenih, kateri ne bodo nikdar Jezusa gledali, ampak so ga za vselej izgubili.

„Kadar bo prišel Sin človekov v svojem veličastvu, in vsi angeli z njim, tedaj bo sedel na prestolu svojega veličastva, in se bodo zbrali pred njim vsi narodi, in jih bo ločil narazen, kakor pastir loči ovce od kozlov, in sicer bo postavil ovce ob svoji desnici, kozle pa ob levici. Tedaj bo rekel kralj tem, ki bodo ob njegovi desnici: „Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, pripravljeno vam od začetka sveta.“ Tedaj bo rekel tudi onim, ki bodo ob levici: „Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in njegovim angelom.“ (Mat. 25, 31 sl.)

Goreli bodo v peklu na večno — strašno! Trpeli pa bodo tudi druge muke. Vest jih bo pekla kot „črv, ki ne bo umrl“; kakor gad jim bo, ki se je v srce zapičil. Ne bodo se mogli gibati: „Zvežite jih na rokah in na nogah.“ (Mat. 22, 13.) V društvu peklenskih pošasti bodo.

Toda največja kazen je in bo za zavržene, da svojega Boga izgubijo za vselej: „Poberite se izpred mene . . .“ Sv. Bonaventura pravi: „Če mi tisoč peklov pokažeš, nič se jih ne bojim; ampak od Boga ločenemu biti, tega se bojim.“ „Gospod, gospod, odpri nam,“ bodo klicali kakor nespametne device, toda odgovoril jim bo: „Ne poznam vas“ — oni pa Boga ne bodo poznali nikdar več.

Še več! Pogubljeni vidi, kako se izvoljeni veselijo, on se pa ne bo nikdar z njimi veselil. (Bogatin in ubogi Lazar.)

Oglej si Jezusa! na križ je pribit, nag je, življenje in kri je dal in vse kar ima v nebesih in na zemlji, dal je to — zate. Proč od tebe je odšel — na križ, toda za tebe, da te zveliča, ne zapusti ga torej, išči ga! Marija je toliko trpela, ko ga je izgubila v Jeruzalemu; še več, ko ga je morala dati na križ. Lajšaj ji to bol, delaj pokoro . . . Amen.

Praznik Marijinega oznanenja.

1. Sedmero Marijinih žalosti.

(† Dr. Iv. Križanič l. 1886. v cerkvi Matere Milosti v Mariboru. — Priobčill Fr. Stuhec.)

IV. Pohujšanje.

Človek je vsejal dobro seme na svojo njivo. Ko so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik, in je prisejal v ljuljike sredi pšenice in je odšel. Ko je pa zel zrastle, in rodila sad, tedaj se je prikazala tudi ljuljika. Tedaj so hlapci pristopili k hišnemu gospodarju in mu rekli: Gospod, ali nisi dobrega semena vsejal na svoji njivi? Odkod ima torej ljuljiko? In jim je rekel: Sovražni človek je to storil. Mat. 13, 24. sl.

1. Največja nesreča za uboge ljudi je navadno ta: . . .“ (Sv. Avguštin, v tretji pridigi „Sedmero Marijinih žalosti“ — v II. delu). Še več, nekateri so kakor Gerazeni, ki Jezusa še prosijo, naj gre proč, da — ložje grešijo (Gl. Mat. 8, 28—34). To je Marijina žalost in Jezusova, ki je prišel kot luč sveta, a ljudje „temo bolj ljubijo nego luč.“ (Jan. 3, 19.)

Danes je sicer v e s e l i Marijin praznik, Marijino oznanenje. Rajši bi govoril o veselem glasu, katerega je nadangel prinesel Mariji, t. j. o veseli vesti, da je Marija postala mati božja. Toda četrta Marijina žalost nas čaka, torej moramo o tej premišljevati.

2. Marijina žalost je, da je toliko ljudi, ki celo večnost ne bodo gledali Sina božjega. To bo pa tudi njihova največja žalost. Sv. Bonaventura pravi: „Če mi tisoč peklov pokažeš, nič se jih ne bojim; ampak od Boga ločenemu biti, tega se bojim.“ „Iskali me boste, a ne našli.“ Marija Magdalena je tarnala pred praznim grobom: „Mojega Gospoda so mi vzeli, in ne vem,

kam so ga položili.“ (Jan. 20, 13.) Kako bodo pogubljeni na velikonoč poslednjega dne vpili, ki se jim bode Gospod skrtil, skrtil na vse večne čase!

Ljubi Bog je neskončno dober, on nas ne bode v pekel vrgel; tako se opravičujejo. Seveda ne, on ne, pa ako ti sam prostovoljno vanj siliš — ker lahko storiš, kar hočeš —, potem te ni on pahnil v pekel, ampak si se sam vanj zgrudil. Bog je povedal, da je pekel, dal je pa tudi toliko postav, postavil je toliko ograj, ki branijo stopiti v pekel. Če pa sam čez ograjo skočiš, to je tvoja krivda.

3. Tvoja krivda? Da, tvoja, in ti sam boš trpel kazni za njo. Strašna bo tvoja usoda. A še strašnejša čaka onega, ki je bil kriv, da si ti to storil, ki je ljuljiko sejal na tvojo njivo, v tvoje srce. In kdo je to storil? „Sovražni človek je to storil,“ oni, ki je njivo, tvoje srce, spridil, pohujšal.

Preljubi kristjani, ravno to, p o h u j š a n j e, je na veliko žalost Materi božji. Kako to, hočemo izprevideti v današnjem premišljevanu!

1. Sv. Bernardin pravi: „Če hočemo razumeti Marijino žalost pri Jezusovi smrti, moramo najprej ljubezen premišljevat, katero je imela do svojega Sina.“

Kar otroci trpijo, to matere ravnatako občutijo; materino srce z otrokom trpi in materino srce še bolj boli. Vem, da se srce sinovo prej potolaži, dočim mati še dolgo solze preliwa, in da se mati ne da utolažiti, če se je hči spridila, dočim se hči sama hitro potolaži. Nekoč je prišla kananejska mati k Jezusu in ga je prosila, da bi njeno hčer ozdravil ter rešil hudiča, od katerega je bila obsedena. Rekla je: „Gospod, sin Davidov, usmili se me; mojo hčer hudi duh grozovito trpinči.“ (Mat. 15, 22. sl.) Ni rekla, usmili se moje hčeri, ampak: usmili se me. Vem, da bosta zdaj v svetem postnem času marsikateri oče in mati tako molila za svojega sina, za svojo hčer!

A katera mati je kdaj svojega sina tako ljubila kakor Marija Jezusa? Bil je njen edini sin, bil je tako ljubezniv, bil pa obenem tudi božji Sin. Jezus pravi: „Prišel sem, da sem ogenj prinesel na svet, in kaj drugega hočem, kakor da gori!“ (Luk. 12, 49.) Kolik ogenj ljubezni je pač zažgal v Marijinem srcu, ki je bilo tako čisto, tako polno nebeških misli in želja!

Ta nedopovedljiva ljubezen se je pa izpremenila v morje žalosti, v neizmerno tugo. Podajmo se v duhu na križev pot. Jezus je že na smrt obsojen in nese križ na svojih ramah. Na križevem potu sreča svojo mater. Pretresljiv prizor! To je četrti meč, ki je presunil Marijino srce.

Ko se je bližal strašni dan velikega petka, so bile Marijine oči zmiraj polne solz, ker je zmiraj mislila na svojega Sina, katerega bode kmalu izgubila. Slednjič napoči ta dan in priteče grozovita ura. Jezus je jokaje vzel slovo od svoje ljube matere. Veliko besed menda nista govorila, ker prevelika žalost nima besed, a čim ljubeznivejše so bile besede Jezusove, tem globeje so ranile Marijino srce. Potem so prihajali učenci Jezusovi drug za drugim k Mariji, in vsak ji je kaj grozovitega vedel oznaniti o Jezusu. Marija je pa jokala in ni jenjala, solze so se vdirale po njenem licu in nikdo je ne tolaži od vseh njenih prijateljev. Ta pravi, kako je bilo v hiši Kajfovi, drugi, kako pri Herodu. Slednjič pride Janez praviti, da je Pilat Jezusa v smrt obsodil; že ga peljejo vun iz mesta, že so mu naložili težki križ na rame, katerega mora sam nesti na Kalvarijo; če hočeš svojega Jezusa še enkrat videti in od njega slovo vzeti, tedaj pojdi z menoj v tisto ulico, ker po tisti ulici ga bodo pripeljali!

Marija gre z Janezom. Tuintam zasledita na trdi cesti kri in spoznata, da je Jezus že tam hodil. Slednjič se na koncu ulice postavita in čakata, da Jezus mimo pride. Zdaj zadoni trobenta, in oznani se Jezusova obsodba — kako je pač ta glas zbolel Marijino dušo! Potem pridejo beriči, ki nosijo orodje za Jezusovo smrt, žeblje, kladivo, vrvi in enake reči. Lahko je Marija umela, za koga je to pripravljeno. Ko pa vzdigne svoje oči, zagleda — moj Bog! — zagleda mladega moža, ki je od glave do tal ena rana, ki nosi trnjevenec na glavi in težki križ na ramah. Tisti mladi mož, ki je bil mlad kakor cvetlica, katera v božjem vrtu zraste, in bel kakor lilija, je pa zdaj oblit s krvjo, rdeč je kakor najbolj rdeča vrtnica. Marija ga spozna in reče: „Vidimo, a to ni njegova podoba“ (Izaija), to ni on, jeli mogoče, da je to moj ljubi Jezus? Zdaj tudi Jezus povzdigne svoje oči in kot dobri sin pogleda svojo mater. Kdor ne verjame, da je ta pogled bil meč za Marijino srce, ta ali nima srca ali nima Boga. O kristjan, če ta pogled že tvoje srce gane, ki je kamenito, kako globoko je pač ranil Marijino srce!

Sv. Anzelm pravi, da bi Marija rada svojega sina objela, pa beriči so ji zastopili pot in so jo proč porinili in so Jezusa naprej silili in vlekli. Marija je šla po križevi poti na goro Kalvarijo. O presveta Mati, ali boš mogla prenesti, če bodeš videla svojega Jezusa na križu viseti? Poslušaj zdaj grešnik, kaj pravi Marija: Morala bom prestati, zavoljo tebe, da Jezus tebe reši!

Molili ste že križev pot; ali je pa vaše srce bilo tako ganjeno kakor Marijino? ali morebiti niste bili zaspani in raztreseni — brez vsega usmiljenja?

II. Preljubi kristjani! Kdo je Kristusa tako naredil? Sovražni ljudje so mu to storili. Kristjan, poglej v Kristusu svojo podobo! Zavoljo tebe Jezus toliko trpi, ker ti ne nehaš grešiti.

1. Marsikateri, ki je bil kot otrok dober in lep, se pozneje spridi. Marija ga je prej poznala, rad je sv. zakramente prejemal, Marijine pesmi prepeval, njene podobe krasil; če bi ji pa zdaj prišel nasproti, ne spoznala bi ga več. Kakor je nekdaj Jakob komaj spoznal suktnjo svojega Jožefa, tako bi Marija tebe komaj spoznala, takšnega te je greh napravil, tako si se pohujšala, krščanska duša! Kdo je to napravil? „Sovražni človek je to storil.“

Poznam pošteno kmečko hišo. Starejši sin je bil od očetove hiše proč in se je pohujšal, in starši so to zvedeli. Ob praznikih pride svoje starše obiskat; bilo je prav na velikonoč. Domači so sedeli okoli mize, kar se vrata odpró in sin stopi v hišo. Mati hitro vstane in reče: glej, oče, naš sin je prišel! Oče pa vstane in sina resno pogleda, da je radi tega pogleda kar obstal sredi hiše, ter reče materi: lmel sem enkrat pridnega sina, a ta ni moj, ne poznam ga. In vzel je klobuk in odšel iz hiše in ga dolgo na večer ni bilo domov. Oče se je dolgo tako obnašal, kakor bi ga ne poznal, sina je pa to spamentovalo in se je do dobra poboljšal.

Kdo ga je spridil? „Sovražni človek je to storil.“ O pohujšanje — strašni greh!

2. „Gorje svetu zavoljo pohujšanja“ govori Kristus; „pohujšanje sicer mora priti, toda gorje človeku, po katerem pohujšanje pride.“ (Mat. 18, 7.) Pohujšanje je povodenj, ki je tako rekoč že celi svet poplavila.

Že v domači hiši se otroci pohujšujejo; lažnivci postanejo, ker se jih navaja, naj neresnico govore. Oče kolne, in fant? komaj malo odraste, a se že tudi odreže, da je človeka strah. Nič ne hranijo, prvo kar zaslužijo, gre v krčmo in za

tobak. Doma ni miru, potem pa se že otroci v domači hiši črtijo. Matere dekleta že nečimurnosti naučijo, in komaj že more deklica trdno stati, pa mati bogvekaj vse obesi na otroka, rekši, zdaj ga bodo občudovali ljudje. Pametni pač ne bodo tega storili, ampak omilovali bodo mater. Mladeniči nagovarjajo svoje tovariše: kaj boš ubogal, nisi otrok, le z nami pojdi! Klatijo se ponoči okoli, navadijo se piti in kaditi, pa tudi v vsakem oziru nemarni biti. Delavci imajo slabe pogovore; mlajše delavce in delavke skraja kar rdečica spreletava, pa skoraj se privadijo in jo z njimi potegnejo. Fantje dekleta s sladkimi besedami, s pogledi zapeljujejo, pa tudi z darili. Toda, „če je desnica polna daril, je v njih rokah krivica.“ (Ps. 25, 10.) Dekleta pa tudi vse navesijo in pozabijo, če bodo žene, da bi dostikrat krvavo potrebovale krajcar, in če se postara, da bode želela vsak prihranjeni krajcar v roke vzeti, ali pa bo mogla vsaj za eno sveto mašo pustiti, ker svet je močno nehvaležen, če človek sam zase ne skrbi. — Začne se skrivno shajanje, začno se skrivni pogovori. In kar ne upa na dan, tisto je greh — ne upajo si na luč, ker so njih dela hudobna, grešna. Povodenj pa, kadar vdere jez, ne obstoji, ampak se dalje in dalje razliva, dokler celega polja, celega vinograda, celega vrta ne poplavi!

Dobro njivo si je Bog obdelal, svet namreč, dobro seme je tudi vsejal, in vendar toliko hudobije! Kdo je to storil? „Sovražni človek je to storil.“

V starem testamentu je bila postava: če je kdo jamo skopal in je ni pokrtil, a je sosedov vol padel v jamo, moral je škodo povrniti. Kdor pa je kriv, da je njegov bližnji padel v jamo pogubljenja, kdor ga je pohujšal, dal bo odškodnino zanj: dušo za dušo v večnosti.

„To pa je sodba, da je luč prišla na svet, a so ljudje bolj ljubili temo kakor luč.“ (Jan. 3, 19.)

Kristjani, mi pa delajmo drugače: ljubimo luč, držimo se Kristusa, zapeljivca, pohujšljivca se pa branimo. Zapeljivca popravljajmo z lepim zgledom. Tako bomo Marijino žalost spreminjali v veselje. Amen.

2. Vestnost blažene Device Marije.

Kako se bo to zgodilo, ker ne poznam moža? Luk. 1, 34.

„Česar je polno srce, to usta govore,“ pravi naš pregovor. Po govorjenju torej moremo spoznati srce tega ali onega človeka; besede, ki mu vro iz ust, prihajajo iz srca in ga razodevajo na zunaj. Tudi Boga samega moremo spoznati po besedah, ki jih je govoril, in sicer spoznati natanko, ker Bog je neskončno resničen in nikdar ne govori, kar bi mu ne prihajalo iz srca: pri Bogu ni hinavščine. Zato so popolnoma resnične besede cerkvenega učenika sv. Gregorija Nancijanškega: „Srce božje se more spoznati iz njegovih besed.“ Isto pa lahko trdimo o Srcu Marijinem in rečemo: „Srce Marijino se dá spoznati po njenih besedah.“ Sveto pismo pa nam je ohranilo samo sedem Marijinih besedi. Prva njena beseda je zapisana v evangeliju današnjega praznika. Ko je angel v imenu Boga Očeta naznanil, da si jo je sv. Duh sam izvolil v svojo nevesto, da bo postala Mati Sinu božjemu, reče Marija: „Kako se bo zgodilo, ker ne poznam moža. (Luk. 1, 34.) Ostanimo, predragi v Gospodu, pri tej besedi Marijini in izkušajmo prodreti s pomočjo te besede v njeno materino Srce. Saj mi kot njeni otroci moramo poznati Srce svoje preljubeznive in predobre Matere Marije, pa jo tudi posnemati v njenih čednostih. Da to oboje dobro in prav dovršimo v čast Marijino, pomagaj Bog!

V skitem gorskem mestecu Nazaretu stoji preprosta, ponižna hišica. Zatopljena v molitev kleči Devica Marija. Kar stoji pred njo angel Gabriel, poslan od Boga. Pozdravi jo in potem ji daje nezaslišano in čudovito hvalo: milosti polno jo imenuje, Gospod je z njo, ona je prva in najiminitnejša med vsemi ženami, najbolj oblagodarjena. Ponižnosti Marijini je bilo vse to tako novo, tako tuje, tako obilno, da se globoko zamisli in misli, kaj naj pomeni ta izredna hvala in češčenje. Toda govoriti si ne upa. Kaj lepo pravi sv. Bernard: „Ponižna Devica raji ne odgovori, kakor da bi nepremišljeno govorila o tem, česar ne ume. To molčanje kaže, da ima Marijino Srce polno vestnosti, ker govoriti o tem, česar človek ne ume, to ni vestno.

Zdaj ji angel pojasni vso stvar. Prišel je čas, ko ima po večnem sklepu presv. Trojice postati Sin božji človek, da kraljuje na sedežu kralja Davida in vlada kraljestvo, kateremu ne bo konca.

Ona, Marija pa, ona naj postane mati tega kraljevega Boga — človeka. Kaj ne, predragi v Gospodu, kako nezapopadljive, neizmerne a velepomemljive stvari so to! In Marija ne dvomi niti hip, da more Bog res vse to storiti. Dasi ji Bog ponuja čast, kakršne svet ni videl in je niso poznala nebesa, vzvišeno čast Matere božje, Marija te časti ne sprejme takoj, in sicer zato ne, ker je Marija vestna, ker je polno nje Srce vestnosti.

Dobro ve, da je Bogu obljubila vedno devištvo; ve, da je vsled tega zanjo stroga dolžnost, da to obljubo tudi sveto in trdno izpolnjuje; ve dalje, da se po naravni poti devištvo in materinstvo strinja tako malo, kakor če bi kdo hotel gledati z zaprtimi očmi. In Marija hoče ostati zvesta svoji dolžnosti na vsak način, hoče ostati devica kakor je obljubila. Z druge strani pa ji je ravnokar eden najvišjih angelov božjih razodel voljo Boga samega, ki jo hoče storiti Mater svojemu Sinu; Bogu ustaviti, kdo se upa? Marija gotovo ne. V Srcu Marijinem nastane boj med dvema dolžnostima, in Marija hoče, da se ta boj poravna Bogu v čast, po božji volji. Tako torej, predragi v Gospodu, je Srce Marijino v tem preimenitnem trenutku, tako ji je pri srcu. In kakor ji je pri srcu, tako ji gre iz ust, tako govori angelu. V preprostih besedah pove angelu, da je in hoče ostati devica ter modro in previdno vpraša, kako naj se strinja devištvo in materinstvo. In glejte, Marija ne vpraša: „Ali je Bogu mogoče,“ ne vpraša: „Kako bo to naredil?“, marveč pravi: „Kako naj se to zgodi, ker moža ne poznam?“

Cahariju je angel oznanil rojstvo Janeza Krstnika, a ker je Caharija dvomil, je bil kaznovan. Marija pa ne dvomi kar nič in zato ji angel razodene, kako se bo to zgodilo. Ostala bo devica in vendar postala Mati božja, kajti Bog sam hoče ž njo storiti velik čudež: „Moč Najvišjega te bo obsenčila in sv. Duh bo prišel v te.“ Komaj je angel izpregovoril te besede, že se podvrže Marija udana volji božji: „Glej — —, zgodi —!“ In Sin božji postane v tem trenutku človek. Beseda je meso postala in med nami prebivala. Zakaj pripogne mašnik svoje koleno, kadar izpregovori te besede? S tem kaže na zunaj, da se naš duh, naš razum klanja čudežni skrivnosti včlovečenja Sina božjega, dasi tega ne more razumeti.

Glejte, predragi v Gospodu, pri tem važnem in pomenljivem dogodku je imela Marija pred očmi zgolj le eno vodilo, vodilo vere in vesti. Da je s tem ravnala izredno modro, se je pokazalo v celem njenem poznejšem življenju, pokazalo v času in v večnosti.

Ali naj mi, ki kličemo Marijo tako zaupno dannadan svojo Mater, ki smo torej njeni otroci, ali naj mi ravnamo drugače? Gotovo ne, marveč vestnost Srca Marijinega bodi nam v opomin, da tudi mi pri vsakem važnem opravilu vprašamo za svet sv. vero in svojo vest. In kar nam svetujeta vera in vest, to storimo, tega se držimo zvesto, vestno in natančno. Tako ravnanje bi bilo krščansko, bi bilo pametno, pa tudi obilo blagoslovljeno od Boga. Toda, kaj moramo videti, predragi v Gospodu, dandanes? Mnogi — ki se nazivajo katoličane — se vedejo in obnašajo tako, kakor da je vera zanje le tako neka postranska stvar, za katero se je treba le zmeniti vsako nedeljo, ker ostalih šest dni v tednu spi in počiva. In niso redki taki, katerim je vera in izpolnjevanje verskih dolžnosti le nekaka starodavna, častitljiva šega, katere ne opuste iz nekega spoštovanja do svojih očetov in dedov; ker so jo oni imeli, zato je prav, da jo imajo tudi otroci.

Ponuja se na primer lepa prilika za kako posvetno veselico. Prav, saj veseliti se ni nič greh, da celo dobro delo je lahko, ako se veselimo v duhu Gospodovem, to je v pravem času, na pravem kraju, v pravih razmerah in mejah. In preden se kdo poda na veselico, se bo pač vprašal, ima-li dosti denarja, ker sicer bi izkupil zasmeh in sramoto. Toda kdo pa vpraša, bo-li duša mogla brez škode prestati vse izkušnje, ki jo bodo prav gotovo obdajale na tej ali oni veselici? Ni ga, ki bi se brigal za to in ni ga, ki bi se vprašal: „Kako se bo to zgodilo?“ — Pride čas, ko moram mladenič ali devica si voliti stan, poklic, opravilo, službo. Po vsem se povprašuje pri tej priliki: po naravnem nagnjenju, po zmožnostih, po rodbinskih razmerah, in to je še prav in dobro, a povprašuje se tudi po tem, kar je slabo in napačno: kje in kako bom živel najbolj zložno, najbolj razbrzdano, najbolj veselo življenje, kje bom najložje pokazal svojo darovitost sebi v čast, kje me bodo najbolj hvalili, kje in kako bo največ denarja. Po vsem tem se povprašujejo ljudje, ki volijo stan, a ne vprašajo: „Kako se bo to zgodilo,“ da se bom izveličal, da osrečim časno in večno sebe in druge, da živim Bogu v čast, bližnjemu v korist. Kako malo jih je, ki pri izvolitvi stanu delajo vestno, kakor je delala in storila vestno Marija, ko je imela postati mati Jezusa Kristusa. — Istotako se godi pri odgoji in izreji otrok. Starši zelo skrbé za zdravje svojih otrok; vedno jih je skrb, da jim zapuste premoženja in blaga, da jim zagotove življenjski obstanek, da jih dajo učiti koristnih in lepih vednosti. Vse prav, in

hvalevredni so starši, ki to storé. Vendar pa ne smejo pozabiti se vprašati: „Kako se bo to zgodilo,“ da bodo otroci bogaboječi, da se bojé in ogibajo greha, da ostanejo čisti in nedolžni kakor angel, da so ponižni in skromni, potrpežljivi in pokorni, skratka, staršem mora biti pri srcu prav zelo tudi to, da bodo otroci nase sprejeli duha Kristusa, ga takorekoč vase vdihavali s tem, da se udeležujejo sv. maše, pridige, zakramentov itd., da potem postanejo pravi otroci božji, otroci Marijini. Srečni starši in blagor jim, ako tako vprašajo, tako storé, tako skrbé. Počeščeni bodo v svojih otrocih pri Bogu in ljudeh. — Možje imajo v človeški družbi mnogo dolžnosti, a v naših burnih in viharnih časih jim je prirastla še ena vestna dolžnost, da gledajo stoječ v javnem življenju kot volivci na to, da se volijo za može, katerim naj je skrb občina, dežela, država, samo dobri, krščanski in nesebični, nepodkupljivi ljudje. Čudno nad vse čudno in nerazumno je res, da v krajih in deželah, koder so katoličani v neizmerni premoči, ne spravijo vkup nobenega krščansko mislečega zastopa in zbora. Če pridemo v sneženem vremenu pred kako hišo, si otepemo in otrkamo sneg z nog in s sebe. Toda katoliški možje, saj zdi se, otepejo pred voliščem s sebe tudi svoje katoliško prepričanje, svoje krščansko naziranje. Zato bi se morali vprašati: „Kako se bo to zgodilo,“ da ne bom svojega glasu, kar je toliko kot svoje osebe in svojega prepričanja, vrgel pod noge Bogu sovražnim, nasprotnim, celo škodljivim naukom, strankam. Tako je treba vprašati tudi pri izpraševanju vesti ali smo s svojim glasom pomagali slabi stvari, ki brani laž, zmoto, hudobijo?

Krščanstvo nam mora biti vodilo življenja, to se pravi, da moramo v duhu Kristusovem misliti, govoriti, delati, živeti, moramo tako ravnati, kakor bi delal Kristus, ko bi bil v našem položaju. Žal, da je krščanstvo premnogim kvečjemu še kakor nedeljska obleka, katero oblečemo na svete čase ali pa vsake kvatre enkrat, ko gremo v cerkev, domov prišedši jo pa slečemo in zlezemo spet v svojo vsakdanjo obleko. Če obleka dolgo visi neprezračena, kaj se zgodi? Molji se zajedo in ko posežemo kacega lepega dne po nedeljski obleki, vidimo, da ni več za rabo. Tako tudi molj in rja razje krščansko prepričanje, če ne pridemo ž njim nikdar na dan, in kadar bi krščanstvo potrebovali, nam ne more dati tega, kar bi radi, ne more pokriti naše dušne nezmožnosti in sramotne omahljivosti. Gospod Bog je takim „kristjanom“ le tako nekako stari znanec, k kateremu se gredo posvetovat v sili

in prosit pomoči. Žive in delajo, kakor da bi ne vedli, da je Bog njih Sodnik, ki bo od njih terjal enkrat natančen in oster račun za vsako besedo, za vsak korak, za vsako dejanje in opuščanje za vsako uro vsakega dne. Kako strahovit odgovor!

Pustimo torej, predragi v Gospodu, da na nas in vse naše dejanje in odnehanje vedno vpliva sv. vera s svojimi verskimi resnicami in zapovedmi; vsega žitja in bitja vodilo bodi krščanstvo. Kakor ni dosti, da se umazana posoda samo malo poplakne, marveč se mora temeljito umiti, tako nam ne sme biti dosti, da bi nas krščanstvo takorekoč samo oplaknilo, ne, marveč popolno nas mora umiti, zbistriti oči in okrepiti telo ter duha. Vera krščanska naj prešinja do mozga in kosti celega človeka, kakor prekvasi kvas vse testo, in če naj je kruh dober, mora kvas dobro prešiniti vse testo. Pri češčenju Matere božje je to tudi najvažnejše, da imamo mi njeni otroci kakor ona naša Mati zvesto srce, vestno srce, da vedno vprašamo: Kaj pravi vera, kaj vest, Bog in kar ti porečejo, storimo. Dopadljivi bomo potem pred Bogom, lepa bo naša duša, čista in jasna, ko pomladanje nebo, vsa naša dela bodo preobložena z blagoslovom božjim. Ker vse to, kar storimo po volji božji in v čast božjo, vse to bo vedno blagoslovil Bog. Pa če se tudi kaka malenkost ponesreči, Bog nam bo že gotovo po drugi strani nadomestil in še obilneje kakor upamo. — Kristjan moj, vprašaj se in reci tudi ti z Marijo pri vseh delih: „Kako naj se to zgodi?“ Prepričani bodimo in trše kakor tisočletne skale bodi naše upanje, da bo Marija, ki pozna in ve naše slabosti, nam kot dobra Mati rada pomagala, če smo le pripravljene vestno služiti Bogu. Marija je bila vestna, dokler je živela na zemlji. Mar ne bo vestna sedaj, ko je v nebesih poveljučana? Gotovo! In v svoji vestnosti nas svojih otrok ne bo pozabila, vestno izpolnuje tudi sedaj svoje materinske dolžnosti. Zato jo pa danes prosimo, da moremo z njeno pomočjo vztrajati vestno v vseh najrazličnejših bojih življenja, dokler ne dosežemo večnega miru v sv. nebesih. Amen.

Fr. Salezij.

Četrta postna nedelja.

1. Jezusovo trpljenje na gori Kalvariji.

IV. Prve tri Jezusove besede na križu.

Spomnite se besed, katere sem vam
govoril. Jan. 15, 20.

Smrtna postelja je za človeka najboljša učilnica, ker tam se je kaj lahko naučiti najkoristnejših resnic. Škoda le, da se ljudje tako radi izogibljujejo umirajočih bolnikov, kojih poslednji pogledi, kojih zadnje besede so vstanu zdramiti trdovratnega grešnika iz dušnega spanja, ter spodbuditi in vžgati pobožnega kristjana k še večji gorečnosti. Posebno radi si zapomnimo in radi večkrat ponavljamo one besede, katere je govorila katera nam draga oseba kratko pred smrtjo.

Danes pa se vstopimo k trdi smrti postelji umirajočega Zveličarja in poslušajmo, ter živo v spominu ohranimo, kaj nam on govori s križa. Saj so one sedmere besede, koje je Kristus še spregovoril na križu, kratek zapopadek vseh njegovih nauk, ter so nam namenjena Jezusova duhovna oporoka. Sv. Bernard pravi: „Sedmere besede umirajočega Zveličarja so zadnje zapovedi, koje je dal nebeški ženin svoji nevesti, sveti Cerkvi, in vsem vernikom, da z izpolnjevanjem teh zapovedi dosežejo večno, neminljivo dedščino.“ Premišljajmo danes prve tri besede križanega Zveličarja.

Pod križem Zveličarjevim so stale razne osebe, med kojimi je bila njegova mati Marija, njegov ljubljenec Janez in več mu drugih, pobožnih duš. Človek bi mislil, da bo te svoje zveste najprej potolažil in počastil s kako besedo. Toda ne, prva beseda velja njegovim sovražnikom, prva beseda je molitev za sovražnike, kakršne do tje še ni slišal svet. Celo Kristusovo življenje je bilo zgolj ljubezen. Ljubezen ga je privabila iz nebes na zemljo, ljubezen je vodila vse njegove misli, besede in dejanja; ljubezen je krepčala še v zadnjih trenutkih njegov pojemač jezik, da je klical iz nebes odpuščanje na svoje sovražnike rekoč: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ (Luk. 23, 34.) Dobro je sicer vedel Kristus, da ga smrtno sovražijo tisti, za katere je molil, vendar se ne obotavlja, prositi jim usmiljenje iz nebes.

(Dalje prihodnjič.)

Priložnostni govori.

Marijina družba je družba ponižne dekle.

Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi. Luk. 1, 38.

Družabnice Marijine! Tekom tega meseca obhajamo praznik Marijinega oznanjenja. Nepopisno lep in pomemben prizor nam stopa pred oči ta praznik. V tihi izbici nazareški vidimo klečati Marijo, kraljico devic, — vidimo jo zatopljeno v gorečo molitev, — vidimo, kako se ji bliža v svetem spoštovanju angel, — čujemo, kako ji ponuja najvišjo čast božjega materinstva, — opazimo, kako se Devica pri tej prikazni in ponudbi prestraši, — slišimo pa tudi večnolepi, večnopomenljivi, večnoosrečujoči odgovor, ki ga ona daje nebeškemu poslancu: *Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!* In zakaj je ta beseda tako večnopomenljiva? Sv. Bernard pravi: „Humilitate concepit“, — po ponižnosti je postala Mati božja! Kakor hitro se Marija v svoji ponižnosti imenuje deklo Gospodovo, jo Gospod poviša v svojo Mater, in ona postane obenem osrečujoča mati vsega človeštva, tudi naša mati, tudi tvoja mati, družabnica Marijina! Po ponižnosti svoji je Marija postala vredna materinstva božjega, po ponižnosti šele postaneš tudi ti vredna, da se imenuješ otroka Marijinega. — Marijina družba mora biti družba ponižne dekle, sicer ni Marijina družba. Zato vam nekaj izpregovorim o Marijini ponižnosti in o potrebi ponižnosti zlasti za Marijino družabnico.

Sv. božja Porodnica, prosi za nas, da po ponižnosti tvoji postanemo vredni otroci Tvoji!

1. Ponižnost je podlaga vseh čednosti. In ta krepost, tako lepa in potrebna, je izginila v starem zakonu s sveta, zato pa so izginile tudi druge kreposti, in šopirila se je pregreha in zloba. Pa prišel je na svet Sin božji sam, da bi človeštvo s svojim zgledom učil ponižnosti, in srčno je želel, da ga tudi človeštvo posnema v tej čednosti, tako milovabeče govoreč: „Učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen.“ (Mat. 11,

29.) In kakor je bila Marija prva in najpopolnejša učenka Jezusa Kristusa v vseh krepostih, tako je bila tudi v ponižnosti.

Ponižnost je odsevala iz vseh njenih misli. Dasi je bila milostipolna, vendar se nikdar ni poviševala nad druge. Ne smemo sicer misliti, da se je Marija v svoji ponižnosti imela za grešnico; zakaj „ponižnost je resnica“, pravi sv. Terezija. In Marija je vedela, da še nikdar ni razžalila Boga. Ne smemo misliti, kakor bi Marija ne bila priznavala, da je prejela od Boga večjih milosti, kakor vse druge stvari; zakaj ponižno srce rado priznava božje darove, ker ima potem toliko več vzroka ponižati se. Kolikor bolj je Marija spoznavala neskončno visokost in dobrotljivost božjo, toliko bolj je priznavala svojo nizkost.

Sv. Alfonz Ligu. primerja Marijo siromašni ubožici in pravi: Kakor se revica, ki se vidi napravljeno z bogato, a podarjeno obleko, ne povišuje, ampak se toliko bolj poniža pred svojim dobrotnikom, zakaj, tedaj se toliko živješe zaveda svoje revščine, tako tudi Marija! Kolikor bolj se je čutila z milostmi obdarovano, toliko bolj se je ponižala, pomneč, da vse to je dar božji.¹⁾ Zato je dejal sv. Bernardin, da nobena stvar na svetu ni bila tako visoko povišana kot Marija, ker se nobena stvar ni tako globoko ponižala kot Marija. In sv. Avguštín piše: „Nikdar bi Marija ne bila povišana bolj kot vsi zbori angelov, ko ne bi bila ponižna bolj kot vsi ljudje.“

Ponižnost je sijala iz njenega srca. Ko je angel Gabriel Marijo pozdravil kot milostipolno, se ona poniža kot dekla Gospodova. — Ko je dejala sv. Elizabeta: „Blagoslovljena si med ženami! Odkod meni to, da pride k meni Mati mojega Gospoda? Blagor tebi, ker si verovala!“ (Luk. 1, 42, 43, 45.) — tedaj Marija v svoji ponižnosti pripisuje vse to Gospodu Bogu in odgovarja s ponižno pesmijo: „Moja duša poveljuje Gospoda!“ Kakor bi hotela reči: Elizabeta, ti hvališ mene, jaz pa hvalim Gospoda, ki mu gre vsa čast. Ti se čudiš, da pridem jaz k tebi, a jaz občudujem božjo dobroto, v kateri sami se raduje moje srce: Moj duh se veseli v Bogu, svojem Zveličarju! Ti me povišuješ, ker sem verovala, a jaz povišujem Gospoda, „ker se je ozrl na nizkost svoje dekle.“ — To je bila vzorna srčna ponižnost, ki je rodila „blagoslovljeni sad“. Zato pa pravi sv. Avguštín, ko

¹⁾ Cf. Liguori: „Le glorie di Maria“, cap. Dell'umiltà di Maria.

govori o Marijini ponižnosti: „O resnično blažena ponižnost, ki je ljudem Boga rodila, raj odprla in dušo rešila pekla!“ (Serm. de sanctis.)

Ponižnost je kazala Marija tudi v vsi svoji vnanjosti. — Preprosta in enostavna je bila njena obleka, brez okraskov in lepoticja. — Ponižna je bila v svojem govorjenju; nikdar ni rekla besedice v svojo hvalo, nikdar ni silila s svojim govorjenjem v ospredje, da bi imela prvo besedo. — Ponižno je bilo vse njeno vedenje. Ko je Jezus množicam govoril v shodnici, je prišla njegova Mati Marija pred shodnico; pa bila je tako ponižna, da sama niti vstopiti ni hotela, ampak je ponižno čakala zunaj, tako da je nekdo Jezusa opomnil: „Glej, tvoja Mati in tvoji bratje (bratrance, sorodniki) stoje zunaj in Te iščejo!“ (Mat. 12, 47.) — Ko njen ljubljene Sin uči in dela čudeže, ko ga svet časti in mu kliče: „Hosana Sinu Davidovemu!“ — ko ga judovsko ljudstvo hoče imeti za kralja, tedaj Marije ni zraven, ampak je doma v hišici nazareški, da ne bi tudi nanjo padel kak žarek časti in slave. Ko pa njenega Sina peljejo v smrt, v naj-sramotnejšo smrt, tedaj kot mati stopa ob strani svojega Sina, tedaj stoji pod križem, ob smrtni postelji svojega otroka, tedaj poskuša, kako ga vse zaničuje in zasramuje, da ta sramota pada tudi nanjo! — Tukaj, da, tukaj se je Marija pokazala kot naj-zvestejšo učenko Kristusovo, ki je „iz Srca ponižen!“

2. Ako Marijo ljubimo, hodimo za njo. Kdor koga ljubi, je njemu podoben, ali pa skuša podoben postati tistemu, ki ga ljubi, po pogovoru: Ljubezen ali najde enake, ali pa jih naredi enake.¹⁾ Zato pravi sv. Hieronim: „Takrat v resnici ljubite, ako hočete posnemati njo, katero ljubite.“ (Serm. de Ass.) Sv. Bernardin pa nam posebno polaga na srce, naj Marijo posnemamo v ponižnosti rekoč: „Ako ne moreš devištva, ponižen posnemaj ponižnost Device.“ (Hom. I. sup. Miss.)

Krščanska dekleta! V družbi Marijini morate postati podobne ponižni dekli. Tudi vam je Gospod izkazal marsikako milost, ki je drugim vašim vrstnicam ni. Poklical vas je v Marijino družbo in vam s tem dal milost, ki je mnoga dekleta nimajo, ali pa jo vsaj porabiti nočejo. Ne povišujte se raditega nad drugimi! Ne mislite, češ: me smo mnogo boljše nego druge; ampak, da ste na pravi poti, v vsi ponižnosti hvalite Gospoda, kakor Marija:

1) „Amor aut pares invenit, aut facit.“

„Moja duša poveličuje Gospoda, . . . ker se je ozrl na nizkost svoje deklet!“ Vedno imejte pred očmi resnico, da je tudi izven družbe marsikaj dobrega, in da tudi v Marijini družbi ni vse dobro. S svetim strahom mislite na svetopisemske besede: „Kdor stoji, naj gleda, da ne pade.“

Stopi po burnem viharju na prosto in videla boš, kako ležé zlomljena na tleh vitka drevesa, orjaški hrasti; a stopi za mejo in hipno opaziš, da se ponižni vijolici ni zgodilo ničesar žalega. Biserna kaplja visi na nji, in ona dehti prijetnejše nego poprej. — Najtrdnjše stoji krepost, ki sloni na ponižnosti. Zato pravi sv. Bernard: „Hočeš biti velik? Začni prav nizko. Kaniš sezidati stavbo, segajočo v višavo? Misli najprej na temelj ponižnosti.“ Po pravici tako!

Pomanjkanje prave srčne ponižnosti je vzrok, da po naših družbah marsikdaj ne cveto kreposti, ki bi morale cveteti. Pomanjkanje ponižnosti je vzrok, da često ni prave medsebojne sesterske ljubezni. Pomanjkanje ponižnosti je vzrok, da se semintja pase po družbah blede zavist, ki razjeda ljubezen in red in mir in vse kreposti. Ako je ta ali ona le nekoliko odlikovana, n. pr. da postane vodnica, ali se ne opazi kmalu neka zavist? Znamenje, da bi bila marsikaka rada povišana; znamenje, da manjka ponižnosti! Pomanjkanje ponižnosti je vzrok, da mnogokatera deklica ni stanovitna v družbi, da kmalu po vstopu zopet odleti iz družbe. Prava ponižnost je nujno potrebna za prospeh družbe, če se hoče družba res imenovati Marijina družba, če hočemo res biti Marijini otroci!

P r a v a ponižnost, pravim. — K slavnemu govorniku P. Abrahamu a Sancta Clara je prišla nekoč deklet, ki mu je kar najponižnejše dejala: „Oh, prečastni gospod, molite vendar zamé, jaz sem največja grešnica na svetu!“ Pater, ki je dobro poznal ljudi, mirno odgovori: „Nikakor ne dvomim, da ste velika grešnica; toda tolažite se z usmiljenjem božjim, ki je tudi razbojniku na križu odpustilo!“ To je bilo pa preveč. Vsa ljuta, zakaj duhovnik na vsa usta ni hvalil njene ponižnosti, prekine njegove besede v eni sapi hiteča: „Kaj? Kako? Kdo mi more predbacivati kaj slabega?“¹⁾

To je tista ponižnost, ki se ponižuje, da bi bila povišana! Taki ljudje so berači, ki beračijo za svojo hvalo. Zato pravi

¹⁾ F. X. Wetzel: Reiseführer für Mädchen.

sv. Frančišek Saleški: „Velikokrat pravimo, da nismo nič, da smo gola revščina, smeti človeštva; a močno bi bili žaljeni, ko bi se kdo poprijel naše besede in bi nas razglasil za take, kakršni, pravimo, da smo.“¹⁾ Prava ponižnost je resnica; torej brez hinavščine, brez hlepenja po slavi in hvali in odlikovanju. Tudi v ponižnosti se včasih kaže napuh!

Ali ne razburi tudi v naših družbah včasih ena beseda tako, da burja odnese vso ponižnost? Kdor je v resnici ponižen, ne bo vzrastel pri vsaki besedici, ki mu jo kdo reče. Kdor je v resnici ponižen, rad posluša opomine in nauke. Kdor je v resnici ponižen, rad uboga vsakogar, zlasti predstojnike svoje. In take ponižnosti treba, predvsem treba v Marijini družbi, prave srčne ponižnosti!

Potrebna pa je tudi vnanja ponižnost, ki se kaže zlasti pri mladem ženstvu v govorjenju in obleki. Ako hoče dekle imeti v vsaki družbi prvo besedo, je to slabo znamenje. Prazna glava rabi vedno jezik, modra in pametna pa uho! — Tudi v obleki naj se kaže ponižnost, zakaj, to je edino pravi okrask poštenega dekleta, kakor piše sv. Pavel: „Žene naj se v poštenem oblačilu s sramežljivostjo in zdržljivostjo zaljšajo, in ne s pletenimi lasmi ali z zlatom, ali z biseri, ali z dragim oblačilom.“ (I. Tim. 2, 9.) — Ne mislim, da se moraš nositi slabo in zamazano in zanikerno. To bi bila lahko zopet hinavska ponižnost. — Neki grški modrijan se je hotel kazati prav ponižnega, zato je nosil vedno le raztrgan plašč. Njegov modri sovrstnik Sokrat pa mu je v obraz povedal, da mu iz vsake luknje gleda le napuh in prevzetnost. — Ako se kdo nosi umazano, ni to znamenje ponižnosti, ampak znamenje zanikernosti. Če torej rečem, da se nosi ponižno, hočem reči: oblači se stanu primerno, nikakor pa ne tako, da bi bilo drugim v pohujšanje in spodtiko. Taka ponižnost bo potem temelj in varhinja kreposti!

Za tako ponižnost, krščanska dekleta, se potrudite tudi ve, če hočete biti prave Marijine hčere. „Posnemajte to čednost, če ljubite Marijo,“ pravi sv. Bernard. (In salve Reg.) Potem se bo tudi o vas lahko reklo, kar pravi sveta Cerkev o Mariji, da je bila „lilija med trnjem“: „Kakor lilija med trnjem, tako je prijateljica moja med hčerami;“ k čemur Dijonizij Kartuzijanec pripo-

¹⁾ Filoteja III. 5.

minja: „Druge device so bile trnje zase in za druge; ne tako Marija; zakaj kdor jo je le videl, ga je nagnila k čistosti srca. Ponižnost, družabnica Marijina, je podlaga tvojih kreposti; ponižnost varhinja čednosti; ponižnost hramba čistosti. Ponižnost te dela prijetno Bogu in ljudem, ponižnost te dela Marijinega otroka. Zato ponižno dekle vedno lahko veselo zapoje slovensko pesem:

„Kakor vijol'ce cvet
razveseljuje svet
modro, ponižno
slovensko dekle.“

Jezus Kristus sam je rekel: „Učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen.“ Marija je dejala: „Glej, dekla sem Gospodova.“ Zato tudi ti pogostokrat vzdihni: „Otrok Marijin sem, zatorej, Gospod Jezus, upodobi moje srce po svojem in Marijinem srcu!“ Amen. Anton Skubic.

Pogled na slovstvo.

A.

Knjige Družbe sv. Mohorja. (Nadaljevanje.) „Koledar Družbe sv. Mohorja za l. 1908. — Poučni in zabavni del je bogat in mnogoličen. Najprej se nudi prav praktičen, za gospodinje in matere važen spis Minke Govekarjeve: „Snažnost — pol življenja“. — „Kako se je Trebušnik vozil v Trst“, pripoveduje Janko Mlakar. Čujemo, da so te nedolžne šale preprostim bralcem dokaj po godu. — Kairo, njeni prebivalci in njih življenje — opisuje J. Trunk. Moti citat na str. 22: ... videl tujih ni dežel (m. ljudi). — Nekako krnjav se nam zdi spisak „Jakob Gomilšak †“, spisal Fr. Ilešič. — Profesor Ant. Štritof v živo in ljubeznivo vabi k nabiranju narodnih pesmi i. dr. — Za tem velezanimivi essay Ant. Medveda: Simon Gregorčič, slovenski pesnik. Veseli nas odkritosrčna iskrenost, s katero riše pesnik pesnikove vzore in boje. Tudi slike in fotografije so jasne in prikupne. — V prilog sirotinskim svétom priobčuje Fr. Milčinski prav skrbno izdelano poročilo, v katerem vabi z veliko vneto na sveto delo v rešitev zanemarljive in izprijene mladine. — „Življenje in smrt Mohorske knjige“, spisal F. S. Finžgar. Če pravimo, da človek rad bere poedina poglavja te poučne humoreske po dvakrat, trikrat, in še vedno s slastjo in veseljem — je s tem dosti povedano. To so tipi, kakor izklesani iz našega kremenca. — Naj se gospodu pisatelju še često posreči tak Kabinettstück. — „Blagovestnika“, povest iz pokristjanjevanja (!) Slovencev, spisal Ivo Pregelj; opis tržaške okolice, črtice za dom in nekaj paberkov iz mednarodne statistike sklepa knjigo. Vc.

B.

1. *Das Leben Mariä in seiner Beziehung zum christlichen Leben.*

— Maiandacht - Skizzen in 32 Vorträgen. Von P. Heinrich Ferd. Schüth S. I. — Celovec 1908. Založil: St. Josefs-Verein. Str 205. Cena 1'60 K. — Veliko množino Marijinih pridig štejem v govorniškem slovstvu, a takih še ne mnogo. V 32 govorih podaja pisatelj celo življenje Marijino v zvezi z nadnaravnim, božjim življenjem v posamezniku, v družini in v katoliški Cerkvi. Kar daje knjigi popolnoma novo lice in posebno važen pomen, je poizkus pisateljev, pridobitve globoke špekulativne dogmatike Scheebenove pripraviti za obče razumljive pridige. V celoti se je P. Schüthu do dobro posrečilo, akoravno mogoče nekateri govori, ki se predvsem ozirajo na protestante, za slovenske naše prižnice niso dovolj praktični. Duhovniku - pridigarju pa bo knjiga brezdvomno dobro služila, prvič, ker mu dá zanesljive dogmatične tvarine za raznovrstne Marijine pridige, drugič, ker se v nji lahko uči izvrstnega govorništva. V to mu služi lahko prvi del „Inventio oratoria“ (st. 9—28.) t j namen in kratka izpeljava posameznih govorov in potem tudi napisi bistvenih delov pridige, povzeti iz teorije retorike. Knjiga je povsem času primerna in bo pridigarjem mnogo koristila. A mora se študirati, ne samo površno prebrati.

E. F.

2. *Herders Konversations-Lexikon.* 8 knjig z risbami, slikami, barvotiski,

tabelami in zemljevidi. K 120. — Slovenski listi („Slovenec“, „Čas“) se že pri-nesli večje in manjše ocene o tem znamenitem delu. Zadnji „Čas“ (1908, zv. 1.) poudarja načela, po katerih mora biti urejen tak naučni slovar. Poučiti nas mora o vsem „hitro, točno, vestno in kolikor mogoče nazorno.“ Nam se zdi, če vpoštevamo te zahteve, ki so gotovo opravičene, da pristoji Herderju med vsemi sedanjimi nemškimi naučnimi slovarji prvo mesto. Seveda sta Brockhaus in Meyer, ki sta med nami najbolj razširjena, večja in tuintam tudi bogatejša opremljena, toda ne glede na visoko ceno (Brockhaus stane 246 K, Meyer 216 K) manj ustrezata namenu naučnih slovarjev. Naučni slovar ni za luksus, za to, da bi stal v dolgi vrsti v knjižnici, in paradiral kvečjemu še z luksurioznimi barvotiski, ampak glavno je, da je praktično uporaben. V tem pa nam vsaj Herder že bolj ugaja, ker je tako točen in jedrn. Tu ni nič nepotrebnih fraz, ki jemljo le čas, temveč vse je precizno in karakteristično; celo rizbe in slike so izbrane po tem načelu. Nočemo pa nikakor reči, da bi Herder ne imel tudi lepih, prelepih slik. Kar se dostaje zares umetniških slik, zlasti slik iz cerkvene umetnosti, mislimo, da se drugi z njim celo meriti ne morejo. V tem je Herderjev naučni slovar naravnost vzoren, kar priznavajo celo kritiki, ki sta jim Brockhaus in Meyer mnogo bližja. Duhovniki imamo sicer že dragoceni „Kirchenlexikon“, a ta ne zadoštuje. Ko bi imeli opravka samo z bogoslovnimi študijami, kajpada! A zlasti dandanes je povsod toliko dela, in čim več dela, tem manj je mogoče samostojno vse predelati. Kako naj duhovnik vse sam ve, o čemer mora predavati v izobraževalnih društvih? Splošno pač, podrobno ni mogoče! Tu je treba, da pred predavanjem obnovi v spominu razne podatke, številke, imena, in če nima knjig iz vseh strok, more to nadomestiti le z dobrim naučnim slovarjem. Sicer je pa že v časnikih in znanstvenih revijah toliko tehničnih izrazov, da človek včasih ne more naprej, če ne pogleda tuintam v slovar. Herderjev naučni slovar nadomeščuje

tudi cel atlant, ker ima izvrstne zemljevide, in kar je več vredno, ne praznih zemljevidov, ampak obenem dobro obdelane zemljepise z zgodovino, političnim razvojem in statistiko narodnega zastopstva dežel in držav. Toda tudi za duhovnika kot duhovnika ima Herderjev naučni slovar veliko vrednost. Marsikaj bi zastonj iskal v „Kirchenlexikonu“, kar je tu izvrstno obdelano. Cerkveno umetnost smo že omenili. Tu je obdelana tudi nazorno. Ali odprimo n. pr. I. zvezek! Marsikdaj sem si že želel, da bi imel tabelo raznih svetniških simbolov. Tu je pod geslom „atributi in simboli svetnikov“ taka podrobna tabela. Po vrsti so naštetih simboli in pri vsakem povedani svetniki, ki jih slikajo z dotičnim simbolom. Jako pregledno in tabelarično je obdelana n. pr. tudi cerkvena zgodovina. Papeževa država je načrtana po raznih doбах s kartami. Liturgična oblačila so naslikana v krasnih barvotiskih. Najlepši in najznačilnejši relikviarji so fotografično reproducirani; tako tudi monštrance. Sploh ima naučni slovar veliko prednost, da je sprejel v svojo službo bogato grafiko nove dobe: rizbe, slike, fotografije, fototipije itd. Druga prednost, ki jo ima v primeri s teološkim slovarjem, pa je, da je skrbno uporabljena druga moderna pridobitev, statistika. Primerite n. pr. geslo „religija“. Tam teorija, tu pozitivna veda s podrobno statistiko raznih verstev! Seveda bi si mnogokdaj človek želel še več, a za to niso naučni slovarji, marveč specialna dela. Po pravici pa poudarjata „Čas“ in „Slovenec“ zlasti to, da je Herderjev naučni slovar predvsem — vesten. Vestni v svetnih pozitivnih vedah so tudi drugi naučni slovarji — kdo bi to prerekal? — toda to pa je gotovo, da naučni slovarji, ki so se doslej širili med nas, nimajo čuta prav za to, kar bi moralo biti človeku najdražje in najsvetejše, za večno vrednost religioznosti, recimo konkretno, čuta za krščanstvo, katoliško vero in Cerkev! Žalosten mora biti človek, da mu stoji v knjižnici cela vrsta krasno vezanih knjig, ki pa so veromrzne in bogotuje in širijo v širokih slojih bogomrznost, če ne bogotajstvo. Tu bi moralo pred vsem prevladati načelo: svoji k svojim! Če imamo katoliško delo, da le more nadomestiti tuje delo, proč s tujim! Ako se pa katoliško delo lahko ponosno meri s tujim, le da ve ceniti tudi večne dobrine in vrednote človeških src, tedaj bi bilo pa kar neodpustno, če bi še kupovali za drage denarje versko brezbrizna ali celo sovražna dela. Zlasti v tem oziru smo veseli, da moremo priporočiti naučni slovar, ki je modern, a ni modernist! Herderjev naučni slovar se dobi v „Katoliški Bukvarni“. Knjižgarna ga da po dogovoru tudi za plačila na obroke. Kdor ima kako staro enciklopedijo, katero bi rad zamenjal za nov Herderjev slovar naj stopi s „Katoliško Bukvarno“ v dogovor. — Brockhausov ali Meyerjev slovar kateregoli natasa se uračuni s K 28'80, — II. natis Herderjevega slovarja, Manz ali Pierer pa s K 12'—.

Dr. A.

Opomba. Prihodnji — IV. — zvezek Duhovnega Pastirja se bo razposlal 21. marca.